

Odpowiedzi na interwencje małopolskich rolników i samorządu rolniczego

W poniższym opracowaniu prezentujemy odpowiedzi na najważniejsze interwencje i wnioski rolników – zgłaszane przez członków rad powiatowych, delegatów do Walnego Zgromadzenia MIR oraz przedstawicieli samorządu rolniczego z całej Polski – które otrzymaliśmy w 2020 r. (do dn. 03.07.2020 r.), a których nie zamieściliśmy na łamach poprzedniego wydania naszego Informatora. Treść odpowiedzi została mocno skrócona i zawiera jedynie główne przesłanie. Większość pism, odnoszących się do przekazywanych przez nas postulatów, to obszerne wyjaśnienia, w których autorzy powołują się na rozliczne przepisy i obowiązujące regulacje prawne. Wszystkich zainteresowanych szczegółami odsyłamy do naszej strony internetowej (www.mir.krakow.pl, zakładka: INTERWENCJE), gdzie systematycznie zamieszczamy pełną treść wysyłanych i otrzymywanych pism. Pod każdym, prezentowanym poniżej, wnioskiem znajduje się wskazówka jak dotrzeć do materiałów źródłowych (tytuł artykułu, data jego zamieszczenia).

Odpowiedzi na wnioski i interwencje MIR

W sprawie zmiany przepisów regulujących dofinansowanie do zakupu wapna nawozowego poprzez ujęcie nawozów wapniowych w formie granulowanej w wykazie nawozów wapniowych i środków wapnujących kwalifikujących się do dopłaty. *Wniosek zgłoszony przez RP MIR w Tarnowie 23.09.2019 r.*

KRIR w dn. 13.01.2020 r.: (...) Forma granulowana wapna jest dopuszczona do stosowania z dopłatą w ramach Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie. Na fakturze należy zamieścić informację, że zakup dotyczy środka wapnującego ujętego w tabeli w pkt G1 Wapień naturalny ppkt 1b lub 2b. (...). *(Realizacja wniosków RP MIR w Tarnowie, 17-01-2020).*

W sprawie wsparcia finansowego dla małych gospodarstw rolnych, które nie mają środków finansowych na przebudowę budynków gospodarczych aby spełnić wymóg oddzielenia chowu tuczników od bydła.

Wniosek zgłoszony przez RP MIR w Miechowie w dn. 20.12.2019 r.

Odpowiedź Zarządu MIR z dn. 13.01.2020 r.: Wniosek nie może zostać zrealizowany ze względu na specustawę dotyczącą walki z ASF i realne zagrożenie dla gospodarstw prowadzących chów trzody chlewnej. W okresie od 14 listopada do 15 grudnia 2019 r. potwierdzono wystąpienie 53 przypadków ASF u dzików w zachodniej części Polski. Utrzymywanie świń w jednym budynku z innymi zwierzętami wypasany na pastwiskach, na których przebywały dziki, lub żywionych zieloną pozyskaną z terenów gdzie przebywały dziki, może stanowić zagrożenie przeniesienia wirusa ASF z dzików na świnię utrzymywane w gospodarstwie. Za ochronę stada przed ASF odpowiadają przede wszystkim rolnicy i to oni muszą tak organizować produkcję świń, aby uniemożliwić wprowadzenie choroby do chlewni. W głównej mierze należy zabezpieczyć pasze oraz budynki inwentarskie przed dostępem dzikich zwierząt oraz ograniczyć dostęp osób postronnych do gospodarstwa. Nie wolno też skarmiać świń paszą niewiadomego pochodzenia oraz odpadkami kuchennymi, należy stosować maty dezynfekcyjne.

W sprawie skreślenia wilków z listy gatunków chronionych ze względu na wyrządzane przez nie szkody w stadach zwierząt gospodarskich oraz zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi. *Wniosek zgłoszony przez WZ MIR w dn. 09.12.2019 r.*

Odpowiedź Zarządu MIR z dn. 13.01.2020 r.: Wnioski o redukcję populacji wilka były zgłaszane wielokrotnie (począwszy od 2016 r.) przez delegatów MIR, a Zarząd KRIR występował z postulatami w tej sprawie wiele razy do ministra środowiska. W kwestii ewentualnego odstrzału wilków otrzymaliśmy już co najmniej kilka odpowiedzi – zarówno z MŚ jak i z RDOŚ. Podstawowy przekaz w każdej z tych odpowiedzi jest następujący: (...) Wilki objęte są ścisłą ochroną gatunkową. Ponadto jest gatunkiem chronionym w większości krajów europejskich na podstawie aktów prawnych UE i umów międzynarodowych (...).

W Polsce od momentu objęcia wilka ścisłą ochroną gatunkową w 1998 r., wilki osiedliły się w tych rejonach, w których zostały wcześniej wytępione. Niekiedy ich nieobecność trwała ponad 200 lat, stąd też powrót tego dużego drapieżnika wywołuje dużo emocji i niepokoju wśród lokalnych społeczności. Wilk choć jest drapieżnikiem (...), z reguły boi się ludzi i unika z nimi kontaktu. Spotkania na linii człowiek - wilk mają więc charakter incydentalny. Obowiązujące obecnie przepisy prawa przewidują możliwość podjęcia działań przeciwdziałających m.in. zagrożeniu powodowanemu przez zwierzęta chronione dla życia i zdrowia ludzkiego. Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody możliwe jest uzyskanie zezwolenia na odstępstwo od zakazów wobec osobników tego gatunku, w celu

wyeliminowania powodowanego zagrożenia - np. na umyślne płoszenie, umyślne przemieszczanie z miejsc regularnego przebywania w inne miejsce, czy zabijanie. Zezwolenia wydawane są przez właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska (w zakresie umyślnego płoszenia i przemieszczania), Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (w zakresie umyślnego zabijania) oraz ministra środowiska (w przypadku, gdy czynności mają być wykonane na terenie parku narodowego).

(...) Za szkody wyrządzone przez wilki odpowiada Skarb Państwa. Jednak podstawową formą ochrony dobytku przed szkodami wyrządzanymi przez te zwierzęta jest jego zabezpieczenie. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 28.09.2015 r. (sygn. akt K 20/14) stwierdził, że *"Obowiązkiem właściciela jest dbałość o swój majątek i podejmowanie starań w celu jego ochrony. Właściciel lub użytkownik mienia przewidując możliwość wyrządzenia szkody przez zwierzęta objęte ochroną gatunkową, w pierwszej kolejności sam powinien podjąć stosowne czynności, zmierzające do uniknięcia szkody lub zminimalizowania jej rozmiarów."* Niemniej jednak ustawa o ochronie przyrody wprowadza pomoc osobom poszkodowanym w postaci m.in. wypłacanych odszkodowań. Zgodnie z zasadami przyjętymi w rozporządzeniu MŚ z dn. 08.02.2018 r. w sprawie szacowania szkód wyrządzonych przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową w przypadku odszkodowania za szkodę wyrządzoną w odniesieniu do zwierząt jest ono, sumą: ▪ ceny rynkowej zabitego, padłego w wyniku odniesionych ran lub uśmierconego zwierzęcia, ▪ kosztów utylizacji padliny i jej transportu do najbliższego przedsiębiorstwa zajmującego się utylizacją padliny, ▪ kosztu wizyty lekarza weterynarii stwierdzającego padnięcie zwierzęcia, ▪ kosztów leczenia okaleczonych zwierząt i wartości produktów leczniczych.

(...) Hodowcy zwierząt w regionach najbardziej narażonych na ataki wilków mogą liczyć na pomoc i merytoryczne wsparcie w zakresie możliwości formalno-prawnych i technicznych zapobiegania potencjalnym stratom oraz na szybkie oszacowanie szkody.

Pełna treść odpowiedzi dostępna w zakładce INTERWENCJE na stronie www.mir.krakow.pl:

- Ministerstwo Środowiska w sprawie zarządzania populacją wilka, 23-09-2019;
- Odpowiedź resortu środowiska ws. populacji wilka, 24-05-2019;
- Odpowiedź Ministra Środowiska na wniosek KRIR w sprawie wilków, 29-06-2017;
- Odpowiedź w sprawie ograniczenia populacji wilka, 08-06-2017;
- Informacje GDOŚ w sprawie liczebności wilka i bobra, 15-12-2016.

W sprawie uruchomienia dyżurów lekarzy weterynarii w porze nocnej oraz w niedziele i święta w powiecie limanowskim, tak jak to jest praktykowane w sąsiednich powiatach. Wniosek zgłoszony RP MIR w Limanowej w dn. 20.12.2019 r.

Odpowiedź Zarządu MIR: Lekarze weterynarii w Polsce nadzorowani są przez Krajową Izbę Lekarsko–Weterynaryjną której podlegają Okręgowe Izby Lekarsko–Weterynaryjne. W okresie funkcjonowania Państwowych Zakładów Leczniczych wyznaczane były lecznice, które pełniły dyżury nocne oraz świąteczne. Obecnie wszystkie lecznice zwierząt są sprywatyzowane i nie ma przepisu regulującego obowiązek pełnienia dyżurów nocnych i świątecznych przez lekarzy weterynarii. Wszystko zależy od dobrej woli lekarza weterynarii, który zgodzi się przyjechać w sytuacji pilnej do chorego zwierzęcia (...).

Ponadto, w odpowiedzi na prośbę Zarządu MIR, Małopolska Izba Lekarsko-Weterynaryjna poinformowała (w piśmie z dn. 30.01.2020 r.), że wykaz zakładów leczniczych w Małopolsce oraz godzin ich urzędowania dostępny jest na stronie internetowej <https://www.milw.pl/> w zakładce: **Pobierz aktualny rejestr ZLZ (plik excel do pobrania).**

W sprawie wprowadzenia na stałe przepisów, które umożliwią stosowanie nawozów naturalnych niezależnie od pory roku, ale w zależności od warunków pogodowych i glebowych. Wniosek zgłaszany wielokrotnie, m.in.: ▪ przez WZ MIR V kadencji w dn. 10.12.2018 r. (przekazany przez Zarząd KRIR 15.01.2019 r.); ▪ przez RP MIR w Miechowie 29.01.2019 r. (przekazany przez KRIR 26.03.2019 r.); ▪ przez WZ MIR VI kadencji w dn. 09.12.2019 r.

Odpowiedź MRiRW z lutego 2020 r.: (...) Aby uwzględnić pewne niespodziewane warunki pogodowe uniemożliwiające prowadzenie działalności rolniczej, przepisy ust. 3 rozdziału 1.3 rozporządzenia RM z dn. 05.06.2018 r. w sprawie przyjęcia Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu - tzw. programu azotanowego - umożliwiają podmiotom, które nie mogły dokonać zbiorów lub nawożenia z uwagi na niekorzystne warunki pogodowe (m.in. w przypadku nadmiernego uwilgotnienia gleby lub wystąpienia suszy rolniczej), dokonanie nawożenia w terminach późniejszych niż te określone w Tabeli 1 programu azotanowego, jednak nie później niż do

dnia 30 listopada, (...) bez wydawania przez MRiRW dodatkowej zgody. Producent rolny samodzielnie ocenia, uwzględniając panujące lokalnie niekorzystne warunki pogodowe, czy istnieje potrzeba dłuższego okresu nawożenia tj. do 30 listopada. (...) W przypadku wystąpienia warunków pogodowych opisanych ww. przepisach ARiMR, nie ma podstaw do zastosowania sankcji wobec działań podjętych przez rolnika.

(...) Z uwagi na obserwowane zmiany klimatu (wyższe temperatury zimą, coraz rzadziej występujące w ostatnim czasie opady) oraz wnioski rolników w zakresie potrzeby zmiany terminów wiosennego stosowania nawozów przyjętych w programie azotanowym, uelastycznienie wiosennych terminów stosowania nawozów będzie jedną z kluczowych kwestii w ramach przeglądu i weryfikacji programu azotanowego (...).

Odpowiedzi MRiRW dostępne są w zakładce INTERWENCJE na stronie www.mir.krakow.pl:

- Odpowiedź MRiRW na wniosek dot. uelastyczenia terminów stosowania nawozów naturalnych, 28-02-2020;
- Resort rolnictwa ws. terminu stosowania nawozów na gruntach ornych, 12-11-2019;
- Odpowiedzi resortu rolnictwa na wnioski zgłoszone przez WZ MIR 10.12.2018 r., 21-03-2019.

* * *

W sprawie wpisania fasoli wielokwiatowej na listę roślin wysokobiałkowych, których uprawa umożliwi rolnikom ubieganie się o dodatkowe płatności. Do 2015 r. rolnicy uprawiający fasolę wielokwiatową otrzymywali z tego tytułu dodatkowe dopłaty. Od 2016 r. nie ma już takiej możliwości. (...) Uprawa fasoli wielokwiatowej jest w Małopolsce tradycją i trudno wyobrazić sobie krajobraz tego województwa bez plantacji tej rośliny.

Wniosek zgłoszony przez RP MIR w Tarnowie 23.09.2019 r.

MRiRW w dn. 09.01.2020 r.: (...) Zgodnie z przepisami UE dobrowolne wsparcie związane z produkcją ma na celu wsparcie sektorów, które mają szczególne znaczenie gospodarcze, środowiskowe lub społeczne, i które znajdują się w trudnej sytuacji. Płatności te nie mogą stymulować wzrostu produkcji rolnej, a jedynie przeciwdziałać tendencjom spadkowym.

W roku 2016 KE zgłosiła szereg zastrzeżeń do instrumentów wsparcia związanego z produkcją wdrożonych w Polsce. W przypadku płatności do roślin wysokobiałkowych zastrzeżenia te wynikały w szczególności z braku możliwości wykazania trudnej sytuacji w odniesieniu do wszystkich gatunków roślin objętych wsparciem. W odpowiedzi na uwagi KE Polska zdecydowała o wprowadzeniu zasadniczych zmian w tym instrumencie wsparcia, których celem jest sprzyjanie rozwojowi bardziej konkurencyjnej bazy surowcowej do produkcji pasz. W związku z powyższym, od 2017 r., sektor roślin wysokobiałkowych został podzielony na dwa podsektory: podsektor roślin strączkowych na ziarno i podsektor roślin pastewnych (...).

Pomocą w ramach dwóch podsektorów są objęte wszystkie te gatunki roślin, które były objęte płatnością w sektorze roślin wysokobiałkowych w latach 2015-2016, z wyjątkiem warzywnych roślin strączkowych (bób, ciecierzycy, fasola zwykła, fasola wielokwiatowa, groch siewny cukrowy, groch siewny łuskowy, soczewica jadalna).

Wprowadzone zmiany uwzględniają wyniki analiz trendów w produkcji i opłacalności upraw roślin wysokobiałkowych przeprowadzonych przez IERiGŻ i miały na celu zapewnienie zgodności stosowanego instrumentu wsparcia z przepisami unijnymi (...).

Rolnicy uprawiający fasolę mogą skorzystać z innych form pomocy obszarowej realizowanych w ramach systemu wsparcia bezpośredniego (w szczególności z jednolitej płatności obszarowej, płatności za zazielenienie, płatności dodatkowej), o ile są spełnione warunki przyznania danej płatności (...).

Obecnie nie planuje się wprowadzania zmian w instrumentach wsparcia związanego z produkcją (...).

(Odpowiedź MRiRW ws. przywrócenia dodatkowych płatności do fasoli wielkokwiatowej, 20-05-2020).

* * *

W sprawie uproszczenia przepisów umożliwiających budowę farm fotowoltaicznych. Istotnym problemem blokującym pozyskiwanie energii słonecznej są przepisy, zgodnie z którymi farmę można wybudować tylko na terenie, który w planach zagospodarowania przestrzennego został przeznaczony pod tereny przemysłowe. Tymczasem w Małopolsce jest wiele niezagospodarowanych gruntów rolnych, wyłączonych z produkcji ugorów, na których farmy z powodzeniem mogłyby powstać. *Wniosek zgłoszony przez PRP MIR w Myślenicach dn. 14.11.2019 r.* Wniosek został przeformułowany i przekazany przez Zarząd KRIR, 09.01.2020 r. zwrócono się do MFiPR o **zmianę przepisów w zakresie planowania przestrzennego, w celu umożliwienia budowy farm fotowoltaicznych na gruntach klas IV-VI, na obszarach z obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego.** Obecnie przepisy w tym zakresie, uniemożliwiają takie inwestycje. Argumentem za zaproponowaną zmianą przepisów jest możliwość okresowego wypasu owiec na terenie farm fotowoltaicznych.

Dep. Polityki Przestrzennej Ministerstwa Rozwoju w dn. 10.02.2020 r.: (...) Wprowadzenie przepisu ustawowego, dopuszczającego sytuowanie farm fotowoltaicznych w sposób naruszający obecne ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, naruszałoby zasadę demokratycznego państwa prawa, art. 2 Konstytucji. Biorąc pod uwagę powyższe, niedopuszczalne jest stworzenie przepisów ingerujących w ustalenia obowiązujących planów miejscowych w sposób, który dopuści sytuowanie farm fotowoltaicznych na gruntach klas IV-VI w przypadkach, gdy aktualne ustalenia planów miejscowych nie przewidywały takiego sposobu zagospodarowania terenu.

(Odpowiedź MRiRW ws. budowy farm fotowoltaicznych, 20-02-2020).

* * *

W sprawie poszerzenia listy beneficjentów w działaniach PROW 2014-2020 Restrukturyzacja małych gospodarstw oraz na RHD, uwzględniając rolników ubezpieczonych w KRUS na wniosek, aby mogli korzystać z działań tak samo jak rolnicy ubezpieczeni w KRUS z mocy ustawy. Ubezpieczenie na wniosek jest związane z niską klasą bonitacyjną gleb kl. IV, V, VI, mimo posiadania nawet 8-10 ha gruntów fizycznych, co nie daje 1 ha przeliczeniowego. *Wniosek zgłoszony przez RP MIR w Nowym Sączu 27.01.2020 r.*

Odpowiedź Zarządu MIR: W dniu 30.04.2018 r. weszło w życie rozporządzenie MRiRW zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Restrukturyzacja małych gospodarstw” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” objętego PROW na lata 2014–2020.

Zgodnie z zapisami ww. rozporządzenia, rolnicy podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników **w pełnym zakresie** nieprzerwanie przez co najmniej 2 miesiące poprzedzające miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy i w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy, nie prowadzący działalności potwierdzonej wpisem do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, mogą być beneficjentami działania „Restrukturyzacja małych gospodarstw”.

W ramach poddziałania 4.2 "Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój" (RHD) beneficjentem tego działania mogą być rolnicy podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników **z mocy ustawy w pełnym zakresie**. Rozporządzenie wyklucza rolników ubezpieczonych w KRUS na *wniosek* w pełnym zakresie. Pismo w tej sprawie zostało skierowane do KRIR w Warszawie w dn. 19.02.2020 r.

* * *

W sprawie umożliwienia rolnikom po przejściu na emeryturę z KRUS leczenia sanatoryjnego. Rolnicy podczas wykonywania swojego zawodu, rzadko kiedy mogą opuścić swoje gospodarstwa, w momencie przejścia na emeryturę są pozbawieni możliwości skorzystania z tego typu leczenia. *Wniosek zgłoszony RP MIR w Wieliczce w dn. 03.02.2020 r.*

Odpowiedź Zarządu MIR: Prawo do skorzystania z finansowanego przez KRUS wyjazdu do sanatorium mają osoby, które są zagrożone utratą całkowitej zdolności do pracy w gospodarstwie lub są uznane okresowo za całkowicie niezdolne do pracy, przy czym odbyta rehabilitacja mogłaby przyczynić się do odzyskania zdolności do pracy. Należy spełniać kryterium wieku: ze świadczenia mogą skorzystać kobiety do ukończenia 60 roku życia oraz mężczyźni, którzy nie ukończyli 65 lat (podstawa prawna: rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 07.04.2005 r. *w sprawie warunków i trybu kierowania przez KRUS na rehabilitację leczniczą oraz udzielania zamówień na świadczenia i usługi rehabilitacyjne*). Po przejściu rolnika na emeryturę przysługuje mu możliwość skorzystania z leczenia uzdrowiskowego w ramach NFZ.

* * *

W sprawie wprowadzenia możliwości pozostawienia do gospodarowania około 4-5 ha ziemi przez rolnika przechodzącego na emeryturę. *Wniosek zgłoszony RP MIR w Wieliczce w dn. 03.02.2020 r.*

Odpowiedź Zarządu MIR: Na podstawie Ekspertyzy Prawnej zleconej przez Zarząd KRIR nt. „Ocena adekwatności regulacji prawnej zabezpieczeń społecznych rolników wobec zachodzących zmian gospodarczych w kontekście zabezpieczenia społecznego ZUS”, informujemy, że przepisy dotyczące zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej doczekały się wykładni orzecznictwa sądów powszechnych, która przyjmuje brak związku między zaprzestaniem działalności rolniczej a koniecznością wyzbycia się (utrąty) prawa własności do gospodarstwa rolnego (gruntów rolnych). (...) Rolnik uzyskuje prawo do świadczeń nie dlatego, że wyzbył się własności lub posiadania gospodarstwa, lecz dlatego, że z powodu wieku lub stanu zdrowia utracił zdolność do pracy w gospodarstwie rolnym,

czyli możliwość jego prowadzenia i czerpania z niego środków utrzymania. Dalej SN w wyroku z dn. 26.11.2013 r. stwierdził, że rolnik uzyskuje prawo do świadczeń bez konieczności wyzbycia się gospodarstwa rolnego, zatem stwierdzenie, że warunek wyzbycia się gospodarstwa rolnego (...) nadal jest konieczny w zakresie ich wypłaty, nie może być zaakceptowany (...). Decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy ma ustalenie, czy wnioskodawca faktycznie prowadzi działalność rolniczą. Sam fakt bycia współwłaścicielem gospodarstwa rolnego nie jest bowiem tożsamy z prowadzeniem działalności rolniczej. W opinii SN także uzyskiwanie przez posiadaczy gospodarstw rolnych dopłat w ramach systemów wsparcia bezpośredniego nie stwarza domniemania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego, o którym mowa w art. 28 ust. 3 i 4 ustawy z dn. 20.12.1990 r. *o ubezpieczeniu społecznym rolników*." A zatem, ewentualną odmowę przyznania emerytury z KRUS z uwagi na niespełnienie warunku zbycia gospodarstwa, można tę odmowę zaskarżyć do sądu. Generalnie jednak należy zauważyć, że zmiana kryteriów, jak proponowane we wniosku, wymaga zmiany ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych rolników.
Wniosek przekazany do KRIR w dn. 19.02.2020 r.

26.03.2020 r. Zarząd KRIR zwrócił się do Prezydenta RP (pismo z dn. 26.03.2020 r.) o rozważenie możliwości podjęcia działań legislacyjnych celem dokonania koniecznych zdanem rolników zmian w ww. ustawie.

Zdaniem Zarządu KRIR nie tylko zgłaszane przez rolników i samorząd rolniczy problemy, ale i ekspertyza prof. B. Jeżyńskiej świadczą o tym, że rolnicy dostrzegają te nierówności i po 30 latach nadszedł czas, aby je zmienić.
(Czas na zmianę ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, 27-03-2020).

W sprawie ograniczenia zakazu ogrzewania pomieszczeń służących do produkcji sadzonek, przy użyciu pieców na drewno, węgiel i pochodne produkty opałowe, w związku z wprowadzeniem w życie uchwały antysmogowej podjętej przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. Wniosek przesłany do KRIR w dn. 14.01.2020 r

W imieniu rolników (głównie producentów rozsady warzyw i kwiatów z powiatu krakowskiego i proszowickiego) MIR zwróciła się z prośbą podjęcie działań, które umożliwią producentom sadzonek dotychczasową działalność, poprzez wydanie zezwolenia na ogrzewanie tuneli i szklarni drewnem, węglem oraz jego pochodnymi w miesiącach X-XI i I-II. Zmiana sposobu ogrzewania w tunelach i szklarniach służących do produkcji sadzonek, to inwestycja wymagająca dużego nakładu finansowego, którego znaczna część rolników nie udźwignie, co przyczyni się do zniszczenia ważnej gałęzi produkcji, która dotychczas dobrze prosperowała w podkrakowskich gminach.

Ponadto, w dn. 09.04.2020 r. Zarząd MIR przekazał do Dep. Środowiska UMWM opinię do Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego:

Małopolska Izba Rolnicza po zapoznaniu się z *Programem ochrony powietrza dla województwa małopolskiego* uważa, że w chwili obecnej, kiedy priorytety potrzeb mieszkańców naszego województwa są skierowane na ochronę zdrowia i życia, nie ma uzasadnienia jego wdrożenie. Wszystkie środki przewidziane na jego wdrożenie powinny być skierowane na ochronę zdrowia i życia mieszkańców Małopolski.

Główna idea programu polegająca na ograniczeniu ilości pyłów PM10 oraz benzo(a)pirenu poprzez eliminację paliw stałych i wymianę urządzeń na urządzenia nowej generacji, musi być przełożona do czasu unormowania sytuacji gospodarczej kraju.

Ograniczenia, które generowałby ten program w stosunku do producentów żywności, w tym przede wszystkim producentów warzyw pod osłonami, stanowią zagrożenie dla ekonomicznej przyszłości wielu gospodarstw ogrodniczych oraz dla dostaw żywności. Tym bardziej, że obok kwestii ochrony zdrowia, priorytetem jest zapewnienie mieszkańcom Małopolski odpowiedniej ilości i jakości żywności.

(Opinia MIR dotycząca Programu ochrony powietrza, 10-04-2020).

Uwagi Zarządu Małopolskiej Izby Rolniczej do projektu Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2021-2027. (pismo do Dyrektora Departamentu Zrównoważonego Rozwoju UMWM z dn. 02.03.2020 r.).

1. Uznajemy, że zakres konsultacji, w ramach których odbywały się spotkania dotyczące ww. Programu, był niedostateczny, przede wszystkim w zakresie konsultacji ze środowiskiem wiejskim, w tym z rolnikami. Nie jesteśmy w tej opinii odosobnieni, gdyż na ostatnim spotkaniu w Tarnowie opinię taką wyrażało kilku wójtów z tego terenu.

2. Odnosimy wrażenie, na podstawie przekazanych materiałów i informacji, że produkcyjne rolnictwo w *Programie* jest marginalizowane. Nie możemy się zgodzić, aby tak ważna dziedzina gospodarki, szczególnie istotna z punktu widzenia zaopatrzenia społeczeństwa w żywność, nie była traktowana w sposób ważny i tak jak to określił we wstępie raportu o stanie województwa *Województwo Małopolskie 2019* Marszałek Kozłowski „(...) wierząc, że w kolejnych latach potencjał Małopolski będzie rósł, pozwalając na zrównoważony i harmonijny rozwój wszystkich jej części”.
3. Szczególnie niepokoją nas zawarte w analizie *Województwo Małopolskie 2019* informacje dotyczące działalności na rzecz zachowania potencjału produkcyjnego użytków rolnych. Według raportu, systematycznie ubywa zasobów produkcyjnych rolnictwa użytków rolnych i tylko w roku 2018 ubyło 27 tys. ha. Biorąc pod uwagę tzw. grunty o złej strukturze uprawy, a więc ugory, odłogi, niekontrolowane obszary zalesień i zadrzewień, możliwości produkcyjne rolnictwa systematycznie się zmniejszają. Dzieje się tak nie tylko za sprawą nowych inwestycji ale również z powodu nie przeciwdziałania ochronie gruntów wynikających z uregulowań prawnych zawartych w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych z 03.12.2015 r. Proponujemy zatem, aby przy rozstrzyganiu różnych konkursów na projekty zgłaszane przez urzędy gmin, stosować kryterium, w którym suma przyznanych punktów mogłaby ulec pomniejszeniu po uwzględnieniu powierzchni użytków rolnych niebędących w dobrej kulturze rolnej. Ponadto oczekujemy dalszej intensywnej działalności w zakresie scalania gruntów rolnych oraz rewitalizacji obszarów wiejskich.
4. Niepokojącym zjawiskiem dotyczącym przede wszystkim obszarów górskich jest spadające pogłowie owiec, które jest synonimem polskich gór. 30% krajowego pogłowia owiec jest zlokalizowana w naszym województwie. Niestety ilość ta spada, czego konsekwencją jest zarastanie terenów obszarów podgórszych i górskich. Proponujemy wzorem programu *Małopolska Pszczoła* stworzyć program zachowujący pogłowie owiec w Małopolsce. Przy braku wsparcia finansowego dla gospodarstw zajmujących się hodowlą owiec, przy bardzo niskich cenach na wełnę i skórę owczą oraz braku sieci restauracji i sklepów oferujących mięso baranie, pogłowie owiec będzie spadać.
5. Doceniamy działalność Sejmiku Województwa Małopolskiego w zakresie dbałości o powietrze w naszym województwie. Przyjęcie uchwał tzw. antysmogowych, niekonsultowanych z samorządem rolniczym wbrew obowiązkowi wynikającemu z ustawy o izbach rolniczych, stworzyło cały szereg problemów w produkcji ogrodniczej, a szczególnie produkcji pod osłonami (tunele foliowe i szklarnie). Oczekujemy ze strony Sejmiku podejmowania rozsądnych rozwiązań w tym zakresie, uwzględniających interesy wszystkich grup społecznych, w tym również producentów warzyw pod osłonami.
6. Rozumiemy przyjęcie jednego z priorytetów rozwoju regionu zmierzającego do ograniczania skutków zmian klimatycznych, w tym przede wszystkim braku wody. Rolnictwo jako główny beneficjent zasobów wody w naszym województwie, żywotnie jest zainteresowane rozwojem programów związanych z budową małych zbiorników retencyjnych oraz poprawą jakości wody dla ludności wiejskiej. Uznajemy, że dotychczasowe propozycje, które realizował UM w tym zakresie należy zintensyfikować.
7. Priorytet Programu Regionalnego wynikający z konieczności nowych innowacji winien dotyczyć również digitalizacji informatycznej rolnictwa, jako jeden z czynników rozwoju środowiska wiejskiego. Na spotkaniach konsultacyjnych przedstawialiście Państwo dane o informatyzacji wielu procesów gospodarczych, wśród których według nas powinien znaleźć się proces digitalizacji rolnictwa.
8. Według naszej opinii oświata rolnicza, w tym kształcenie ustawiczne, znajduje się w województwie małopolskim w głębokiej zapaści. Należy rozważyć stworzenie szkoły średniej lub kilku szkół z prawdziwego zdarzenia, gwarantujących wysoki poziom kształcenia z niezbędnymi elementami praktycznej nauki zawodu, czego brakuje np. w nauczaniu akademickim UR w Krakowie.
9. Według raportu UM oraz kontroli NIK, systematycznie ubywa gospodarstw ekologicznych, nie tylko w województwie małopolskim, ale też w całej Polsce. Zjawisko to jest konsekwencją rygorystycznych przepisów prawa oraz częstotliwości ich zmian. W województwie małopolskim, w którym jedną z ważniejszych dziedzin jest turystyka, liczba gospodarstw ekologicznych produkujących na potrzeby tego rynku, w ramach promocji produktu lokalnego, rolniczego handlu detalicznego powinna systematycznie wzrastać i być naszą wizytówką. Proponujemy rozważenie stworzenia własnego wojewódzkiego programu, którego celem będzie rozwój i zwiększenie liczby gospodarstw ekologicznych w połączeniu z produkcją wyjątkowej jakości żywności.

(Powyższe uwagi oraz pismo z UMWM z dn. 14.04.2020 r , które otrzymaliśmy w odpowiedzi znajduje się na stronie www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: Opinie dotyczące projektu Strategii Rozwoju Województwa Małopolska 2030, 17-04-2020).

W sprawie przeprowadzenia kontroli – w ramach nadzoru prawnego nad działalnością samorządów gminnych – w zakresie przestrzegania ustawy z dn. 03.02.1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, rozdz. 4 art. 15, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zapisy zawarte w podpunkcie 5 tego artykułu. Wniosek Zarządu MIR do Wojewody Małopolskiego z dn. 03.03.2020 r.

Jako samorząd rolniczy z niepokojem obserwujemy tendencje wypadania z uprawy gruntów rolnych, których użytkowania zaniechali dotychczasowi właściciele. Zjawisko to powoduje degradację krajobrazu rolniczego poprzez zarastanie terenów przez inwazyjne gatunki drzew i krzewów, oraz staje się źródłem wysiewu chwastów na sąsiednie tereny rolnicze.

Zaniechanie prawidłowego użytkowania tych gruntów ma również wymiar ekonomiczny, gdyż powoduje brak możliwości pobierania tzw. dopłat obszarowych. Wymiar ten, na podstawie danych zawartych w raporcie *Województwo Małopolskie 2019* opracowanym przez UMWM, kształtuje się na poziomie ok. 100 mln złotych, co jest ewidentną stratą dla budżetu wielu osób mieszkających na wsi.

WM w dn. 26.03.2020 r.: (...) wojewoda jest organem zobowiązanym z mocy art. 7 Konstytucji RP z dn. 02.04.1997 r. (DzU z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.), do działania na podstawie i w granicach prawa. Oznacza to, że Wojewoda Małopolski obowiązany jest działać w zakresie przyznanych mu kompetencji i nie powinien podejmować działań, do których nie został upoważniony.

Zgodnie z ust. 5 art. 15 ww. ustawy: „W razie wystąpienia z winy właściciela innych form degradacji gruntów, o których mowa w ust. 1, w tym również spowodowanej nie przestrzeganiem przepisów o ochronie roślin uprawnych przed chorobami, szkodnikami i chwastami, wójt w drodze decyzji, nakazuje właścicielowi gruntów wykonanie w określonym terminie odpowiednich zabiegów. W razie niewykonania decyzji wójt zleca wykonanie zastępcze tych zabiegów na koszt właściciela gruntów, wykorzystując do czasu zwrotu kosztów wykonania zastępczego środki budżetu województwa”.

Mając na uwadze, iż powyższe zadanie nie jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, brak jest podstaw prawnych do przeprowadzenia przez Wojewodę Małopolskiego kontroli gmin w przedmiotowym zakresie.

W sprawie trudnej sytuacji rolników posiadających kredyty, oraz wypracowania procedur postępowania przez banki, które nie będą dyskryminowały producentów rolnych. Zarząd MIR otrzymał informację, że jeden z krakowskich banków spółdzielczych nie chce odraczać spłaty rat kredytu na okres do 6 miesięcy. Bank nie widzi w tej chwili potrzeby, odraczania rolnikom spłaty rat, ponieważ branża rolnicza „jakoś” funkcjonuje.

Taka ocena sytuacji przez bank nie znajduje uzasadnienia. Rolnicy sygnalizują bowiem problemy związane z płynnością finansową (ponieśli koszty związane z zakupem m.in. nawozów, nasion, paliwa i to jest bardzo ciężki okres dla rolnika), ale także coraz częstsze problemy ze sprzedażą wyprodukowanych płodów, zaniżaniem cen, czy zmniejszaniem odbioru ilości wyprodukowanego mleka. Przy dużych ratach kredytu, jeżeli okaże się, że za miesiąc kryzys gospodarczy nie pozwoli na sprzedaż produktów rolnych w godziwej cenie, z uwagi na brak popytu, rolnicy mogą zostać pozbawieni środków finansowych. Na ten moment rolnicy nie mogą udokumentować braku wpływu i dlatego, zdaniem banku, nie może odraczać rat kredytu. *Zarząd KRIR przekazał powyższy wniosek do MRiRW w dn. 25.03.2020 r.*

(Interwencja MIR ws. nie odraczania rolnikom kredytów bankowych, 27-03-2020)

W sprawie utworzenia na terenie kraju punktów odbioru i przetwarzania odpadów pochodzących ze źródeł rolniczych. Funkcjonujący w kraju program usuwania folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej nie spełnia swojego celu z uwagi na niewielką liczbę punktów zdolnych przetworzyć odpady pochodzące właśnie z tych gospodarstw. Jak wskazują rolnicy wprowadzenie ww. programu nie tylko nie rozwiązało istniejącego problemu lecz wręcz przeciwnie, przyczyniło się do stworzenia kolejnych. Dla przykładu, RP MIR w Tarnowie zwróciła się do wszystkich gmin leżących na terenie powiatu tarnowskiego z pisemnym zapytaniem o sposoby wprowadzenia na ich terenie ww. programu. Spośród 17 gmin tylko 14 udzieliło odpowiedzi (najczęściej telefonicznie) i żadna nie zdecydowała się do przystąpienia do realizacji tego programu, ani nie planuje wystąpić o przyznanie refundacji w ramach tego działania. *Wniosek przekazany do KRIR w dn. 09.03.2020 r.; przesłany przez KRIR do MK w dn. 06.05.2020 r.*

W sprawie zmiany istniejących regulacji prawnych Kodeksu Karnego w zakresie kar nakładanych na użytkowników i posiadaczy pojazdów mechanicznych w przypadku ujawnienia rozbieżności pomiędzy wskazaniami drogomierza, a domniemanym stanem faktycznym pokonanych przez pojazd kilometrów, t.j. art. 306a KK. Rolnicy postulują o wyłączenie z katalogu pojazdów mechanicznych podlegających kontroli wskazań drogomierzy ciągników rolniczych oraz samojezdnych maszyn rolniczych, dopuszczonych do ruchu na podstawie homologacji nie wymagającej posiadania przez nie odrębnego licznika pokonanego dystansu, a podlegających obowiązkowi dokonywania przeglądów rejestracyjnych w stacjach kontroli pojazdów. *Wniosek przekazany do KRIR w dn. 09.03.2020 r.*

Dep. Transportu Drogowego Ministerstwa Infrastruktury w dn. 12.05.2020 r.: (...) Resort infrastruktury, mając na względzie postulaty branży motoryzacyjnej i środowisk rolniczych, podjął prace mające na celu wyłączenie z obowiązku przedstawiania na stacji kontroli pojazdów, po wymianie drogomierza, pojazdów niepodlegających rejestracji (pojazdy wolnobieżne takie jak np. wózki widłowe, walce drogowe, itp.) oraz pojazdów służb, o których mowa w art. 73 ust. 2b i 3 ustawy *Prawo o ruchu drogowym*.

(Odpowiedź w sprawie wyłączenia ciągników oraz samojezdnych maszyn rolniczych z kontroli wskazań drogomierzy, 13-05-2020).

* * *

W kwestii zmiany rozporządzenia z dn. 05.07.2017 r. w sprawie określenia przedmiotów należących do rolnika prowadzącego gospodarstwo, które nie podlegają egzekucji – w zakresie obowiązku informowania izb rolniczych przez komorników występujących z wnioskiem o wydanie opinii odnośnie określenia przedmiotów należących do rolnika prowadzącego gospodarstwo, które nie podlegają egzekucji, o wysokości windykowanej należności.

Samorząd rolniczy powinien wyrażać takie opinie w oparciu o rzetelne dokumenty i informacje. W praktyce izby rolnicze muszą się opierać o informacje uzyskane w drodze prywatnych znajomości naszych delegatów (które nie zawsze są pełne i miarodajne). Nie przekazano izbom także żadnych narzędzi umożliwiających ocenę faktycznej niezbędności składników majątku, ujętych we wnioskach komorników, do prawidłowego prowadzenia produkcji rolnej.

W przesłanych przez komorników wnioskach brakuje także informacji takich jak np. czy dany rolnik składa osobiście wniosek o dopłaty bezpośrednie, co pozwoliłoby ocenić, czy jest rolnikiem aktywnym, czy też nie. Przydatnymi informacjami zdaniem Izby byłoby też podanie, czy rolnik jest ubezpieczony w KRUS, czy jest zameldowany/trwale zamieszkuje na terenie gminy, w której położone jest wymienione we wniosku gospodarstwo, lub na terenie gmin ościennych. MIR postuluje także o informowanie we wniosku o wysokości zadłużenia ciężącego na rolniku, gdyż wydając opinię nie może ocenić, czy realna wartość wnioskowanych do zajęcia składników majątku nie przewyższa rażąco kwoty jego zobowiązania. *Wniosek przekazany do KRIR w dn. 09.03.2020 r.; przesłany przez KRIR do ministra sprawiedliwości w dn. 07.05.2020 r.*

* * *

W sprawie opracowania procedur wyrejestrowania owiec wypasanych na pastwiskach w przypadku zaginięcia.

Rolnicy zgłaszają problem z przedstawieniem dowodu na tę okoliczność – obowiązek wyrejestrowania wiąże się ze zwrotem kolczyków, których już nie posiadają, bo na pastwisku zostały tylko resztki padliny zwierzęcia po ataku wilków. *Wniosek przekazany do KRIR w dn. 09.03.2020 r.*

ARiMR w dn. 13.05.2020 r.: (...) Wyrejestrowanie zwierzęcia nigdy nie wiąże się z obowiązkiem zwrotu kolczyków do biura powiatowego ARiMR. Zgodnie z art. 17 ust. 3a ustawy z dn. 02.04.2004 r. *o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt*, podmiot prowadzący zakład przetwórczy lub spalarnię, który unieszkodliwił zwłoki zwierzęcia, niszczy kolczyk pod nadzorem urzędowego lekarza weterynarii w sposób uniemożliwiający jego powtórne wykorzystanie.

W przypadku padnięcia owcy, np. w wyniku zagryzienia przez drapieżniki, posiadacz zwierzęcia obowiązany jest poinformować kierownika biura powiatowego ARiMR o zdarzeniu padnięcia w terminie 7 dni od daty zdarzenia. Zgłoszenia dokonuje się w formie papierowej na [▶ formularzu udostępnionym przez ARiMR](#) lub w formie elektronicznej za pośrednictwem Portalu IRZplus (...).

W przypadku zaginięcia owcy (w wyniku zadziałania siły wyższej np. zwierzę porwane przez nurt rzeki lub zwierzę ukradzione i in.), gdy nie jest znane posiadaczowi zwierzęcia aktualne miejsce przebywania owcy, posiadacz zwierzęcia obowiązany jest dokonać w terminie 7 dni od daty zdarzenia wybycia zwierzęcia z siedziby stada „Zgłoszenia przemieszczenia owiec” (z siedziby stada) bez uzupełniania danych dotyczących numeru siedziby stada, do której przemieszczenie nastąpiło. Zgłoszenia dostępne są w biurach powiatowych ARiMR a [▶ wzór formularza udostępniony jest na stronie internetowej ARiMR.](#) (...) Zgłoszenia można dokonać jedynie w formie papierowej (...).

Uzasadnienie obsługi tego typu zgłoszeń jest absolutnie wyjątkowe i poprzedzone przeprowadzeniem postępowania wyjaśniającego. Warunkiem koniecznym obsługi tego typu zgłoszeń jest udowodnienie, że niemożliwe jest ustalenie miejsca, gdzie zwierzę zostało przemieszczone (...).

W przypadku zgłoszenia zaginięcia zwierzęcia, jeśli posiadacz stwierdza, że zwierzę zaginęło z powodu ataku wilków, dokumentem (potwierdzającym zgłaszane zdarzenie) może być np. kopia wniosku o odszkodowanie złożonego do RDOŚ o odszkodowanie z tytułu szkody wywołanej przez wilki, natomiast w przypadku, gdy zgłaszanym powodem przemieszczenia owcy jest kradzież, dokumentem takim jest dokument potwierdzający złożenie zawiadomienia na policję.

Ponadto, ARiMR wdrożyła procedury aktualizacji stanu stada na podstawie danych zawartych w dokumentach z kontroli przeprowadzonej na miejscu w siedzibie stada przez inspektorów terenowych ARiMR lub organ Inspekcji Weterynaryjnej (...).

(ARiMR w sprawie procedur wyrejestrowania owiec wypasanych na pastwiskach w przypadku ich zaginięcia, 14-05-2020).

* * *

W sprawie dodatkowej dopłaty do dobrostanu owiec. Hodowcy z województwa małopolskiego alarmują, że nie ma zbytu na wełnę czy skórę owczą, a skup jagniąt prawie nie funkcjonuje, przez co hodowla owiec staje się nieopłacalna. Dopłaty do dobrostanu pozwoliłyby na utrzymanie hodowli owiec w regionach podgórskich. Wniosek przekazany do KRIR w dn. 09.03.2020 r.

MRiRW w dn. 18.05.2020 r.: (...) Działanie "Dobrostan zwierząt" realizowane w ramach PROW 2014-2020 (...) zostało uruchomione 15.03.2020 r. i obejmuje sektory świń i bydła (krów). Te gatunki zwierząt dominują bowiem w produkcji zwierzęcej w Polsce. Biorąc pod uwagę obowiązujące standardy dobrostanu zwierząt i powszechne praktyki produkcyjne, w stosunku do tych gatunków zidentyfikowano największe potrzeby w zakresie promocji warunków ponadstandardowych.

Kształt przepisów rozporządzenia MRiRW z dn. 02.03.2020 r. w sprawie działania „Dobrostan zwierząt” wynika z postanowień zawartych w zmianie do PROW 2014–2020, zatwierdzonej przez KE decyzją wykonawczą C(2019) 9225 final z dn. 16.12.2019 r. (...) Działanie to (płatności) obejmować może jedynie te wymogi, które wykraczają ponad minimalne wymogi podstawowe wynikające z obowiązującego w tym zakresie przepisów prawa oraz powszechnie stosowane praktyki produkcyjne.

Biorąc powyższe pod uwagę zdecydowano, że w pierwszej edycji działanie to będzie realizowane w odniesieniu do sektora świń i bydła (krów). Niemniej jednak, jeśli zostanie przedstawiony zakres wymogów w zakresie poprawy dobrostanu owiec, które spełniają wymagania działania tzn. wykraczają ponad powszechnie obowiązujące przepisy prawa i powszechnie stosowane praktyki produkcyjne, MRiRW jest otwarte na propozycję analizy możliwości rozszerzenia wsparcia również na owce w ramach przyszłych interwencji dotyczących dobrostanu zwierząt.

(MRiRW w sprawie możliwości wsparcia w ramach poprawy dobrostanu owiec, 19-05-2020).

* * *

W sprawie uwzględnienia w statutach kół łowieckich 30-proc. udziału rolników w strukturach kół. Rolnicy z pow. limanowskiego, którzy chcieli zostać myśliwymi otrzymali odmowę, którą argumentowano wystarczającą liczbą myśliwych w kole. Wniosek przekazany do KRIR w dn. 09.03.2020 r.

PZŁ w dn. 20.05.2020 r.: (...) PZŁ nie dyskryminuje ani też nie faworyzuje żadnej grupy społecznej pod kątem przynależności do Polskiego Związku Łowieckiego czy też kół łowieckich. Koła łowieckie są osobami prawnymi będącymi członkami PZŁ. Pozbawia to PZŁ możliwości tak daleko idącej ingerencji w ich skład osobowy. Obok kół (osób prawnych) członkami PZŁ są osoby fizyczne nieposiadające przynależności do kół łowieckich. Każda osoba fizyczna posiada prawo do zrzeszania się. Wolność zrzeszania się jest fundamentem, na którym budowane są koła łowieckie. (...).

(PZŁ ws. rolników jako członków kół łowieckich, 29-05-2020).

* * *

W sprawie ujednoczenia i zobiektywizowania szacowania szkód łowieckich w uprawach i gospodarstwach rolnych. W odpowiedzi na pismo MIR z dn. 18.05.2020 r., RDLP w Krakowie przekazała kalkulacje cen zabiegów agrotechnicznych, które są wykorzystywane przez Lasy Państwowe w procesach szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych:

- ▶ Kalkulacje - warzywa, sady
- ▶ Kalkulacje - koszty zakładania łąki
- ▶ Kalkulacja - produkcja zwierzęca i rośliny pastewne
- ▶ Kalkulacje - zboża, okopowe

Kalkulacje te dostępne są na www.mir.krakow.pl (SZKODY: Kalkulacje cen zabiegów agrotechnicznych wykorzystywane w szacowaniu szkód łowieckich, 04-06-2020), oraz w biurach MIR.

* * *

W sprawie zbyt niskiej kwoty w budżecie państwa przeznaczonej na dopłaty do ubezpieczeń. Wg informacji rolników z kwietnia br. kwoty te zostały już wykorzystane. W okresie suszy niezbędne jest uruchomienie dodatkowego wsparcia do tego systemu. *Wniosek przekazany do KRIR w dn. 30.04.2020 r.*

MRiRW w dn. 11.05.2020 r.: (...) W zawartych umowach z zakładami ubezpieczeń w sprawie stosowania w 2020 r. dopłat ze środków budżetu państwa do składek ubezpieczenia upraw rolnych lub zwierząt gospodarskich, określona została łączna kwota dopłat w wysokości 349 mln zł. W ramach tej kwoty aktualnie są zawierane umowy przez zakłady ubezpieczeń z producentami rolnymi, którzy samodzielnie dokonują wyboru ubezpieczonego ryzyka. Nierozdysponowana kwota 1 mln zł, z zaplanowanych na 2020 rok w ustawie budżetowej 350 mln zł, stanowi - stosownie do przepisów ustawy (...) o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich - zabezpieczenie na częściową refundację zakładom ubezpieczeń wypłaconych odszkodowań z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych od ryzyka wystąpienia strat spowodowanych przez suszę. W roku bieżącym możliwe jest, na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020, uruchomienie dodatkowej kwoty 150 mln zł na dopłaty do składek ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, ze środków pochodzących z gospodarowania mieniem ZWR SP.

(MRiRW zapewnia, że w budżecie przewidziano środki na dopłaty do ubezpieczenia upraw, 12-05-2020).

Nawiązując do powyższego, oraz w związku z sygnałami docierającymi od rolników, że zakłady ubezpieczeniowe wstrzymały zawieranie umów i nie ma możliwości ubezpieczenia upraw wiosennych i sadów, 13.05.2020 r. **Zarząd KRIR, zwrócił się do ministra rolnictwa z pytaniem, czy dodatkowa kwota 150 mln zł na dopłaty do składek ubezpieczenia upraw zostanie uruchomiona niezwłocznie i obejmie trwającą wiosenną kampanię ubezpieczenia upraw.**

MRiRW w dn. 29.05.2020 r.: (...) Z uwagi na obecną sytuację związaną z epidemią COVID-19 i brakiem możliwości rzeczywistego oszacowania kwot wpływów jakie uzyska ZWR Skarbu Państwa w 2020 r., kwota jaką będą mogły być objęte dopłaty stosowane do składek ubezpieczenia, wynikające z ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020, zostanie ustalona przez KOWR nie wcześniej niż w czerwcu br.

(Dodatkowe środki na ubezpieczenie upraw najwcześniej w czerwcu, 01-06-2020).

* * *

W sprawie narastającego problemu braku paszy w gospodarstwach prowadzących chów bydła. Proponujemy aby rolnicy realizujący programy środowiskowe zostali zwolnieni z konieczności pozostawienia 10% niewykoszonych użytków zielonych dzięki czemu będą mieli dodatkową możliwość pozyskiwania paszy. *Wniosek przekazany do KRIR w dn. 30.04.2020 r.*

W piśmie z dn. 18.05.2020 r. KRIR poinformowała, że wystąpiła w dn. 30.01.2020 r. do MRiRW z wnioskiem o złagodzenie sankcji dla rolników, którzy skosili łąki i nie zdążyli zgłosić tego faktu do ARiMR. W odpowiedzi (pismo z dn. 17.02.2020 r.) resort rolnictwa wyczerpująco wyjaśnia zasady postępowania w sytuacji, gdy brak paszy zmusza rolnika do wykorzystania w całości trwałych użytków zielonych, które powinny pozostać częściowo nieskoszone.

(Jak uniknąć sankcji gdy brak paszy zmusza rolnika do wykorzystania w całości TUZ, które powinny pozostać częściowo nieskoszone, 19-05-2020).

* * *

W sprawie postępowania w sytuacji wystąpienia choroby COVID-19 u rolnika i jego rodziny, prowadzącej produkcję zwierzęcą i koniecznością jej hospitalizacji oraz planowanych rozwiązań wsparcia finansowego dla gospodarstw rolnych, które z przyczyn od siebie niezależnych poniosą straty związane z ogłoszonym stanem epidemii w kraju. *Wniosek przekazany do WM w dn. 12.03.2020 r.*

(Zarząd MIR ws. procedur i zaleceń dla producentów rolnych, 13-03-2020).

MRiRW w dn. 05.05.2020 r.: (...) Na stronie internetowej GIW zamieszczone są materiały informacyjne tj. *Zalecenia Głównego Lekarza Weterynarii dla osób objętych kwarantanną w związku z COVID-19 dotyczące postępowania ze zwierzętami domowymi i gospodarskimi oraz Informacja dla rolników poddanych kwarantannie domowej w związku z pandemią koronawirusa*, które w dn. 23.03.2020 r. zostały zaktualizowane poprzez dodanie poniższych informacji:

„W obecnej sytuacji epidemiologicznej zasady kwarantanny osób określają służby sanitarne. Nakazy wydawane przez Inspekcję Sanitarną mają pierwszeństwo nad informacjami udzielanymi przez inne służby. Główny Lekarz Weterynarii nie jest informowany o tym w jaki sposób przebiega kwarantanna w poszczególnych przypadkach, a więc wytyczne GLW mają charakter ogólny.

Sprawą oczywistą jest, że zwierzęta nie mogą zostać bez opieki. Jeżeli więc osoby będące na kwarantannie, zgodnie z nakazami Inspekcji Sanitarnej nie mogą opuszczać domu i zajmować się zwierzętami w obejściu, powinny zgłosić to do urzędu gminy.

Urząd gminy będzie musiał znaleźć rozwiązanie w zależności od okoliczności, tj. albo skierować do gospodarstwa osoby, które będą mogły opiekować się zwierzętami, albo znaleźć miejsce, w które będzie można przenieść zwierzęta”.

(...) Ponadto, na wniosek MRiRW w ustawie z dn. 09.04.2020 r. *o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS CoV-2* przewidziane zostały przepisy umożliwiające przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze rolno-spożywczym związaną z wytwarzaniem lub dostarczaniem żywności, na czas oznaczony nie dłuższy niż do czasu odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, na:

- 1) zmianę systemu lub rozkładu czasu pracy pracowników w sposób niezbędny dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa;
- 2) polecenie pracownikom świadczenie pracy w godzinach nadliczbowych w zakresie i wymiarze niezbędnym dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa;
- 3) zobowiązanie pracownika do pozostawania poza normalnymi godzinami pracy w gotowości do wykonywania pracy w zakładzie pracy lub w innym miejscu wyznaczonym przez pracodawcę, przepisu art. 1515 § 2 zdanie drugie ustawy z dn. 26.06.1974 r. - *Kodeks pracy* nie stosuje się;
- 4) polecenie pracownikowi realizowanie prawa do odpoczynku w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę.

(Resort rolnictwa ws. zabezpieczenia rolników przed skutkami COVID-19, 07-05-2020).

W sprawie wsparcia dla rolników ponoszących straty w efekcie pandemii i stanu epidemicznego. Proponujemy stworzyć możliwość uzyskania pomocy finansowej podobnej do tej, z której mogą korzystać przedsiębiorcy w "tarczy" dla rolników mogących wykazać spadek dochodów (rolnicy VAT-owcy, rolnicy prowadzący książki rachunkowości rolnej). *Wniosek przekazany do KRIR w dn. 30.04.2020 r.;*

W piśmie z dn. 06.05.2020 r. **Zarząd KRIR wystąpił do Prezesa Polskiego Funduszu Rozwoju w sprawie dotyczącej rozwiązania problemu rolników prowadzących dodatkowo pozarolniczą działalność gospodarczą (zatrudniających pracowników na działalność) i umożliwienia im skorzystania z pomocy w ramach tarczy antykryzysowej.**

Rolnik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą ma jeden NIP i w JPK, skierowanym do urzędu skarbowego, widnieją przychody z gospodarstwa rolnego i z działalności pozarolniczej.

Rolnicy będący również przedsiębiorcami, którym znacznie spadły przychody z działalności w związku z epidemią COVID-19 i rozliczający się w US przez JPK, ubiegający się o subwencję na utrzymanie pracownika w działalności, powinni mieć możliwość nie doliczania przychodów z gospodarstwa np. ze sprzedaży mleka (która utrzymuje się mniej więcej na stałym poziomie). Weryfikacja przez PFR powinna dotyczyć przychodów z firmy, ponieważ subwencja przeznaczona jest na pracownika, w firmie pozarolniczej.

(Interwencja w sprawie tarczy antykryzysowej dla rolników – przedsiębiorców, 07-05-2020).

W odpowiedzi na stanowisko Zarządu KRIR (podjęte uchwałą Zarządu KRIR w dn. 30.03.2020 r.) **dotyczące podjęcia koniecznych działań dla rolników w związku rozprzestrzeniającą się epidemią COVID-19**, minister rolnictwa przekazał obszerne informacje i wyjaśnienia odnośnie propozycji zawartych w tym stanowisku (pismo z dn. 15.05.2020 r.). *Treść pisma dostępna jest w zakładce INTERWENCJE na www.mir.krakow.pl: Odpowiedź ministra rolnictwa na stanowisko samorządu rolniczego odnośnie niezbędnych działań w związku z pandemią, 26-05-2020.*

W sprawie zmiany terminu składania wniosków o płatności z wariantu 2.3 *Dobrostan krów mamek* na dzień 15 czerwca, zaś Planu poprawy dobrostanu – do 10 lipca 2020 r., oraz ws. skrócenia długości okresu wypasu dla

krów mlecznych oraz dla bydła, w związku z wydłużeniem terminu składania wniosków w ramach działania Dobrostan zwierząt. Wniosek przesłany do KRIR w dn. 02.06.2020 r.

MRiRW w dn. 12.06.2020 r.: (...) W MRiRW trwają prace legislacyjne mające na celu wydanie rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach PROW na lata 2014-2020 w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, w którym zostały zawarte m.in. przepisy szczególne dotyczące działania Dobrostan zwierząt, które będą miały zastosowanie w sytuacji stanu epidemicznego i przedłużonego w związku z tym terminu składania wniosków m.in. o płatności dobrostanowe.

(...) W świetle ww. rozporządzenia, wymóg wypasu co najmniej 140 dni w ramach wariantu 2.3. Dobrostan krów mamek zostanie uznany za spełniony, o ile rolnik, który złożył wniosek po dniu 01.04.2020 r., w oświadczeniu składanym do kierownika biura powiatowego ARiMR, potwierdzi zrealizowanie tego wymogu w okresie wegetacyjnym (od 1 kwietnia do 15 października) i wskaże dzień rozpoczęcia wypasu. Dzięki temu możliwe będzie zrealizowanie ww. wymogu nawet jeżeli rolnik złoży wniosek w ramach tego wariantu po dniu 29 maja br.

W kwestii analogicznej zmiany w odniesieniu do wariantu 2.1. Dobrostan krów mlecznych - wypas, uprzejmie informuję, że przedłużony termin składania w 2020 r. wniosków o przyznanie płatności dobrostanowej nie wpływa na możliwość zrealizowania wymogu wypasu przez co najmniej 120 dni, nawet od dnia złożenia wniosku, jeżeli wniosek ten zostanie złożony między dniem 16 maja a dniem 15 czerwca. Tym samym brak jest podstaw do zmiany w tym zakresie. (...) Brak możliwości wypasu krowy mlecznej z przyczyn niezależnych od rolnika nie pociąga za sobą kar za niespełnienie wymogu, a jedynie proporcjonalne naliczenie płatności za dni faktycznego wypasania danej krowy.

(...) Złożenie kopii odpowiednich stron Planu poprawy dobrostanu zwierząt wraz z wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowej wymagane jest jedynie w ramach wariantu 1.1. Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia w budynkach, w przypadku pozostałych wariantów dokumenty te można dostarczyć w terminie do 25 dni licząc od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. (...) Przepisy ww. projektu rozporządzenia (...) przewidują możliwość sporządzenia Planu poprawy dobrostanu zwierząt dla loch i przekazania kopii odpowiednich stron tego planu do ARiMR, w terminie analogicznym jak dla innych wariantów (...).

(Odpowiedź MRiRW na postulaty dot. realizacji działania Dobrostan zwierząt, 16-06-2020).

* * * * *

W sprawie nieprawidłowości w sprzedaży ziemniaków z Rumunii na placu targowym Rybitwy. MIR zwróciła się do Wojewódzkiego Inspektora ORiN z prośbą o przeprowadzenie kontroli w zakresie świadectw pochodzenia i spełnienia standardów jakościowych sprzedawanych towarów, po godzinie 15-tej (pismo z dn. 27.05.2020 r.)

WIORiN w dn. 18.06.2020 r.: (...) Pracownicy WIORiN w Krakowie w ramach działań kontrolnych w ciągu całego roku prowadzą stałe i systematyczne kontrole obrotu ziemniakami na placu handlowym Rybitwy.

W związku monitem MIR, w okresie wzmożonego obrotu ziemniakami z Rumunii, Wojewódzki Inspektor wdrożył modyfikację systemu kontrolnego na ww. placu. Zmiana polegała na wprowadzeniu: kontroli "kaskadowych" przeprowadzanych kolejno dzień po dniu, przeprowadzaniu kontroli zarówno w godzinach porannych jak również popołudniowych (po godz. 15:00) i nocnych (po godz. 23:00), zaangażowaniu do czynności kontrolnych większej liczby pracowników.

W toku czynności kontrolnych sprawdzano oznakowanie i zdrowotność bulw ziemniaków. Przeprowadzano ocenę organoleptyczną bulw z jednoczesnym pobraniem prób do analiz laboratoryjnych pod kątem występowania agrofagów kwarantannowych (*Clavibacter sepedonicus*, *Raistania solanacearum*).

(WIORiN prowadzi kontrole na placu targowym Rybitwy, 22-06-2020).

* * *

W sprawie wprowadzenia uregulowań wewnętrznych KRUS, które umożliwią – w szczególnych sytuacjach – opóźnienie wpłaty składek przez rolnika, bez ponoszenia konsekwencji. Zdarzają się sytuacje, kiedy rolnik nie ma możliwości dotrzymania terminu opłacenia składki z powodów niezależnych od niego. Sprawa dotyczy szczególnie rolników ubezpieczonych na wniosek. Wniosek przesłany do KRIR pismem z dn. 09.06.2020 r.

MRiRW w dn. 18.06.2020 r.: (...) Wnioskowane rozwiązanie już istnieje w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zgodnie z art. 4 1a ust. 1 ustawy z dn. 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (...), Prezes Kasy lub upoważniony przez niego pracownik Kasy, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem zainteresowanego,

na jego wniosek, uwzględniając możliwości płatnicze wnioskodawcy oraz stan finansów funduszu emerytalno-rentowego i składkowego, może:

- 1) odroczyć termin płatności należności z tytułu składek na ubezpieczenie, rozłożyć ich spłatę na raty lub umorzyć w całości lub w części;
- 2) umorzyć należności Kasy z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub części.

(www.mir.krakow.pl, INTERWENCJE: *MRiRW o możliwościach odroczenia płatności składek do KRUS, 24-06-2020*).

Odpowiedzi na wnioski i interwencje samorządu rolniczego

Odnosnie uwag do projektu rozporządzenia MRiRW zmieniającego rozporządzenie w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska oraz projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie liczby punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności, oraz procentowej wielkości kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom, przekazanych w dn. 23.04.2020 r.

MRiRW w dn. 30.04.2020 r.: (...) Projektowane rozporządzenie ma zastosowanie tylko wobec rolników, którzy wnioskuje o płatności bezpośrednie oraz niektóre płatności w ramach PROW na lata 2014-2020 (...). Co do zasady nie określa ono przepisów prawa krajowego w zakresie obowiązków nakładanych na rolników, a jedynie ustanawia liczbę punktów, jaką przypisuje się stwierdzonym niezgodnościom określonym na podstawie już wdrożonego prawa do porządku krajowego. Stopień przestrzegania tego prawa jak i jego ocena przekłada się na wysokość uzyskiwanych przez rolników płatności.

(...) Zaproponowanych w projekcie rozporządzenia zmiany są konsekwencją regulacji wprowadzonych w przepisach ustawy z dn. 20.07.2017 r. – *Prawo wodne* (...) i wydanego na podstawie art. 106 ust. 4 tej ustawy rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 12.02.2020 r. w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (...). Biorąc powyższe pod uwagę, to postulat samorządu rolniczego dotyczący rezygnacji z sankcji wobec rolników, którzy nie będą przestrzegać wymogów dotyczących obowiązków związanych z przyjmowaniem nawozów naturalnych od innego rolnika, czy też posiadania dokumentacji związanej ze stosowaniem nawozów, nie może zostać przyjęty.

(...) Niemniej jednak należy wyjaśnić zapis w tabeli II dla naruszenia 15, który brzmi: „Rolnik przyjmujący nawozy naturalne na podstawie umowy nie przestrzega obowiązku posiadania, w chwili przyjmowania tych nawozów, odpowiedniej powierzchni lub pojemności posiadanych miejsc do ich przechowywania w sposób bezpieczny dla środowiska, zapobiegający przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu” (...), który oznacza, że w przypadku, gdy rolnik zakupi nawozy naturalne i je bezpośrednio zużyje do nawożenia pola, to nie zostanie ukarany za brak wyżej wymienionego miejsca, ponieważ w tym przypadku nie dojdzie do ich przechowywania.

Dodatkowo należy pamiętać, że program działań dopuszcza również czasowe przechowywanie obornika bezpośrednio na gruntach rolnych (jednak nie dłuższe niż przez okres 6 miesięcy od dnia utworzenia każdej z przym). Jeśli rolnik zakupi obornik i nie będzie chciał lub mógł od razu rozprościć go po polu, to może przechować go bezpośrednio na polu w postaci przymy (pod warunkiem spełnienia odpowiednich wymogów, o których jest mowa w programie działań. (...)).

(*W sprawie sankcji za uchybienia wynikające z Programu azotanowego, 04-05-2020*).

W sprawie otwarcia konsulatów na Białorusi i Ukrainie w celu wydawania wiz pracowniczych.

MSZ w dn. 30.04.2020 r.: (...) Urzędy konsularne na Białorusi przez cały czas, choć w ograniczonym zakresie, prowadzą obsługę wizową. W ciągu najbliższych kilkunastu dni można spodziewać się wznowienia działalności przez niektóre punkty przyjmowania wniosków wizowych, zarządzane przez usługodawcę zewnętrznego, realizującego usługi *outsourcingu* wizowego na rzecz polskich placówek zagranicznych na Białorusi. Natomiast urzędy konsularne na Ukrainie z dniem 4 maja br. rozpoczną przyjmowanie wniosków wizowych zarówno w swoich siedzibach, jak i za pośrednictwem punktów przyjmowania wniosków wizowych (...).

(*Wniosek KRIR dotyczący pracowników z Ukrainy i Białorusi, 27-04-2020*).

W sprawie zaprzestania lub odraczania kontroli na miejscu ze względu na rozprzestrzenianie się COVID-19.

MRiRW w dn. 30.04.2020 r.: (...) Mając na uwadze bezpieczeństwo beneficjentów oraz pracowników ARiMR, została podjęta decyzja o wstrzymaniu bądź znacznym ograniczeniu przeprowadzania czynności kontrolnych w terenie przez agencję płatniczą oraz podmioty wdrażające. (...) Kontrole na miejscu będą przeprowadzane po wypłacie środków. Przy czym należy podkreślić, że z takiej możliwości będą mogli tylko skorzystać beneficjenci, których wnioski zostały pozytywnie zweryfikowane. ARiMR będzie przeprowadzać kontrole „zza biurka” na podstawie dokumentów potwierdzających realizację operacji w zakresie finansowym oraz rzeczowym w formie elektronicznej, bez bezpośredniego kontaktu z beneficjentami, z zachowaniem zasady „dwóch par oczu”, w celu wyeliminowania ewentualnych nadużyć. (...).

(MRiRW odpowiada w sprawie kontroli Modernizacja gospodarstw rolnych oraz wypłaty płatności bezpośrednich, 05-05-2020).

W sprawie wprowadzenia zmian legislacyjnych w ustawie o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne. Wg interpretacji KOWR przeniesienie własności, na rzecz Skarbu Państwa, nieruchomości obciążonych hipoteką nie jest możliwe. Taka wykładnia przepisów oznacza, że w praktyce skorzystanie przez rolników z tej pomocy w ramach w restrukturyzacji zadłużenia jest niewykonalne.

MRiRW w dn. 05.05.2020 r.: (...) Zgodnie z uzgodnieniami z Dyrektorem Generalnym KOWR możliwe jest wszczęcie postępowania w zakresie przejęcia długu na podstawie ustawy z dn. 09.11.2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne (...), gdy ustanowione zabezpieczenie dotyczy zobowiązań wymagalnych, które mogą zostać przejęte przez KOWR, pod warunkiem że wierzyciel na etapie potwierdzania salda zobowiązań, zobowiąże się wykreślić hipotekę z chwilą spłaty należności nią zabezpieczonych. Takie zobowiązanie powinno zostać złożone wraz z wnioskiem o przejęcie długu. W takim przypadku do dalszych rozliczeń przyjmowana jest wartość nieruchomości określona w złożonym przez wnioskodawcę, i zaakceptowanym przez KOWR, operacie szacunkowym, bez pomniejszania tej wartości o wysokość wpisanych do księgi wieczystej hipotek.

Doprecyzowanie przepisów art. 7 ust. 11 ww. ustawy zostanie rozważone przy najbliższej nowelizacji tej ustawy.

(Ustawa o restrukturyzacji zadłużeń zostanie doprecyzowana, 07-05-2020).

W sprawie zgody MRiRW na oddawanie gruntów nabytych z ZWR Skarbu Państwa do używania osobom trzecim (np. wydzierżawiania z przeznaczeniem m.in. na farmy fotowoltaiczne), bez możliwości żądania przez KOWR od nabywcy nieruchomości zapłaty całej niespłaconej, a rozłożonej na raty, należności z tytułu jej sprzedaży.

MRiRW w dn. 04.05.2020 r.: (...) Zgodnie z art, 29a ust. 1 pkt 1 ustawy z dn. 19.10.1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (...) nabywca nieruchomości rolnej nie jest uprawniony do jej oddawania do używania osobom trzecim przez okres 15 lat od dnia jej nabycia. Jeśli zatem nabywca nie wywiązuje się z tego zobowiązania KOWR (...) może zażądać zapłaty całej niespłaconej należności.

(...) Na podstawie art. 5 ust. 1 ww. ustawy stroną umowy sprzedaży nieruchomości wchodzących w skład ZWR Skarbu Państwa jest KOWR, a nie MRiRW. (...) Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie jest uprawniony do ingerencji w treść umowy, której nie jest stroną. (...) Zbycie nieruchomości rolnej na raty ma charakter preferencyjny i z założenia jego celem jest przeznaczenie nieruchomości rolnej na działalność rolniczą, a nie na prowadzenie działalności gospodarczej.

(MRiRW w sprawie spłaty należności za grunty kupione od KOWR, oddane w użytkowanie osobom trzecim, 08-05-2020).

W sprawie zmiany przepisów prowadzących do ograniczenia ilości dokumentów potrzebnych do złożenia wniosków na działanie "Modernizacja gospodarstw rolnych" oraz "Premia dla młodych rolników".

MRiRW w dn. 07.05.2020 r.: (...) Państwa członkowskie mają obowiązek zapewnienia możliwości weryfikacji wszystkich warunków przyznania i wypłaty pomocy w ramach instrumentów wsparcia objętych PROW 2014–2020. Jednym z warunków dostępu, w kilku instrumentach wsparcia (w tym „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Premie dla młodych rolników”), jest wielkość ekonomiczna gospodarstwa. (...) Przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa (w przypadku „Premii dla młodych rolników” – wyjściowej oraz docelowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa, gdyż jednym z warunków wsparcia jest to, że biznesplan zapewnia osiągnięcie wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa), bierze się pod uwagę stan średni zwierząt w odpowiednim roku. Tabele dotyczące obrotu stada, w formularzu biznesplanu (...) służą obliczaniu wielkości ekonomicznej gospodarstw w przypadku

prowadzenia bądź planowania produkcji zwierzęcej. W związku z powyższym, nie ma możliwości rezygnacji z tego elementu biznesplanu przy ubieganiu się o wsparcie na zakup maszyn.

Odnośnie wniosku dot. „zastąpienia zaświadczeń składanych przez rolnika (...) oświadczeniami beneficjentów” w ww. instrumentach PROW 2014–2020 (...) informuję, iż dotychczasowe ustalenia audytów i kontroli zewnętrznych KE oraz Europejskiego Trybunału Obrachunkowego wskazywały, iż wymaganie oświadczeń od wnioskodawców/beneficjentów zamiast zaświadczeń lub innych dokumentów nie jest prawidłowe ani wystarczające. Dlatego potwierdzenie spełnienia niektórych warunków przyznania pomocy np. w ramach „Premii dla młodych rolników” odbywa się za pomocą zaświadczeń wystawianych np. przez urzędy skarbowe. Inne warunki, takie jak podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie jako rolnik, są weryfikowane dzięki współpracy między instytucjami, bez angażowania wnioskodawcy/beneficjenta. Natomiast niektóre warunki związane z prowadzeniem działalności rolniczej w gospodarstwie oraz charakterystyką gospodarstw są weryfikowane bezpośrednio w bazach danych ARiMR (...).

Zgodnie z zał. nr 1 do rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego PROW 2014–2020, aby potwierdzić posiadanie wykształcenia zasadniczego zawodowego lub zasadniczego branżowego, potrzebne jest m.in. zaświadczenie wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną o zdaniu egzaminu eksternistycznego z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej lub branżowej szkoły I stopnia wraz ze świadectwami potwierdzającymi odpowiednie kwalifikacje. (...) Zaświadczenia tego również nie można zastąpić oświadczeniem sporządzonym przez rolnika. (...).

Odnośnie proponowanych zmian w zakresie obszaru nawadniania w ramach instrumentu wsparcia „Modernizacja gospodarstw rolnych” PROW 2014-2020:

Obecnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami (§ 9 ust. 1a rozporządzenia MRiRW z dn. 21.08.2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego PROW na lata 2014–2020, (...) koszty realizacji inwestycji polegającej na budowie zbiornika retencyjnego, wykorzystywanego wyłącznie w celu retencji wody, bez uwzględnienia przeznaczenia tego zbiornika do celów nawadniania gruntów lub upraw, nie mogą stanowić kosztów kwalifikowalnych w ramach omawianego instrumentu wsparcia.

(...) Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej opracowuje „Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021–2027 z perspektywą do roku 2030”. (...) Głównym celem Programu będzie wieloaspektowe określenie, a następnie wdrożenie działań, których realizacja zwiększy retencję wody i umożliwi zatrzymanie jej przez długi czas w środowisku. Program będzie uwzględniać wszystkie rodzaje retencji wód powierzchniowych wyróżniane ze względu na skalę – dużą, małą i mikro retencję oraz rodzaj retencji – naturalną i sztuczną. (...) Projekt zostanie poddany konsultacjom społecznym, którym towarzyszyć będzie kampania informacyjno-promocyjna. (...).

(MRiRW ws. postulowanych przez samorząd rolniczy ułatwień w składaniu wniosków na działania PROW, 08-05-2020).

* * *

W sprawie podjęcia działań prowadzących do zmiany przepisów prawa unijnego, aby szacowanie szkód powstałych w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, powstałych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, odbywało się poprzez liczenie start w produkcji roślinnej i zwierzęcej oddzielnie. Wniosek wielokrotnie zgłaszany przez samorząd rolniczy, również przez WZ MIR VI kadencji w dn. 04.09.2019 r.

(Odpowiedź ministra rolnictwa na postulaty WZ MIR, 07-01-2020).

MRiRW w dn. 05.05.2020 r.: (...) Mając na względzie długość procesu legislacyjnego, którego wymagałaby wnioskowana zmiana, stosowne działania zostaną podjęte w trakcie prac regulujących udzielanie pomocy publicznej po 2021 r.

(Prawo umożliwiające szacowanie strat oddzielnie dla produkcji roślinnej i zwierzęcej - po 2021 r., 12-05-2020).

* * *

W sprawie zwolnienia ubezpieczonych w KRUS z opłacania składek.

MRiRW w dn. 08.05.2020 r.: (...) Zgodnie z art. 31zz ustawy z dn. 31.03.2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (...), osoby objęte ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w rozumieniu ustawy z dn. 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (...), zwalnia się

z opłacania składek na to ubezpieczenie za drugi kwartał 2020 r. (...) Zwolnienie z opłacania składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe za drugi kwartał 2020 r. jest ustawowe, oznacza to, że przysługuje ono bez konieczności składania wniosków w tej sprawie. (...).

Wprowadzone przepisy nie przewidują zwolnienia z obowiązku opłacania składki na ubezpieczenie: ▪ wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie, ▪ zdrowotne (o ile rolnik jest zobowiązany do ich opłacania).

Zwolnienie z obowiązku opłacania składek na dwa powyższe ubezpieczenia nie jest w chwili obecnej rozważane. (...).

(Resort rolnictwa ws. zwolnienia z opłacania składek osób ubezpieczonych w KRUS, 13-05-2020).

* * *

W sprawie wypłat odszkodowań za straty w związku z wystąpieniem w 2019 r. suszy oraz wypłaty pomocy w ramach działań inwestycyjnych PROW 2014-2020.

MRiRW w dn. 08.05.2020 r.: (...) Uwzględniając obecną sytuację związaną z epidemią wywołaną wirusem SARS-CoV-2 MRiRW nie ma możliwości określenia ostatecznego terminu wypłaty pomocy dla producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2019 r. suszy, huraganu, gradu, deszczu nawalnego, przymrozków wiosennych lub powodzi.

(...) W instrumentach wsparcia, w których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy, tj. w „Modernizacji gospodarstw rolnych” oraz „Inwestycji zapobiegających zniszczeniu potencjału produkcji rolnej”, płatność następuje na podstawie wniosku o płatność. ARiMR rozpatruje wniosek o płatność w terminie 3 miesięcy i dokonuje wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność, przy czym 3-miesięczny termin na rozpatrzenie wniosku ulega wydłużeniu w przypadku:

- wezwania beneficjenta do złożenia uzupełnień,
- wyrażenia przez Agencję zgody na przedłużenie terminu wykonania przez beneficjenta określonych czynności w toku postępowania w sprawie wypłaty pomocy,
- konieczności uzyskania dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu lub w przypadku, gdy zająd nowe okoliczności budzące wątpliwości co do możliwości przyznania pomocy.

Z informacji przekazanych przez Agencję wynika, że ponad 70% złożonych wniosków o płatność w ramach ww. instrumentów wsparcia, wymagało uzupełnienia dokumentacji bądź poprawy wniosku, zautoryzowane zlecenia płatności w ramach PROW 2014-2020 są procedowane terminowo.

Agencja zapewnia, że dokłada wszelkich starań (...) aby w obecnym czasie pandemii zapewnić realizację procesu obsługi instrumentów wsparcia, w tym jak najszybsze wypłaty środków. Nieterminowa obsługa wniosku o płatność często spowodowana jest koniecznością zawarcia z beneficjentem aneksu do umowy, ze względu na wprowadzone przez niego zmiany w realizacji operacji, o których poinformował dopiero przy składaniu wniosku o płatność.

(Odpowiedź MRiRW w sprawie wypłat odszkodowań związanych z klęskami żywiołowymi, 18-05-2020).

* * *

W sprawie zmiany przepisów w zakresie międzyplonów uznawanych za obszar proekologiczny (EFA), aby w przypadku potwierdzenia suszy na danym obszarze przez System Monitoringu Suszy Rolniczej (SMSR), było to automatycznie uznawane przez kierownika biura powiatowego ARiMR jako przypadek wystąpienia siły wyższej.

MRiRW w dn. 19.05.2020 r.: (...) SMSR prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, który nie dysponuje wielkościami krytycznymi powodującymi suszę międzyplonów, w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu upraw i zwierząt gospodarskich, w okresie od 1 lipca do 15 października. W opinii IUNG, trudność w wykorzystaniu monitoringu suszy do oceny ryzyka i powodzenia uprawy międzyplonu ścierniskowego i ozimego wynika z braku informacji o warunkach wilgotnościowych w okresie ich wegetacji (okres wegetacji wykracza poza prowadzony obecnie monitoring suszy – tj. do końca września). W przypadku braku opadów atmosferycznych SMSR nie jest w stanie określić precyzyjnie możliwości wschodów przez rośliny, zwłaszcza w okresie od 1 lipca do 20 sierpnia. Publikowane przez SMSR informacje o warunkach niedoboru wody mogą być jedynie narzędziem pomocnym (...) przy ocenie tych warunków jako przypadek wystąpienia siły wyższej, skutkujące zwolnieniem rolników z zadeklarowanego obowiązku wysiewu międzyplonów lub okrywy zielonej.

(...) Organem właściwym w sprawie uznania danego przypadku za działanie siły wyższej jest kierownik biura powiatowego ARiMR (...).

Jednocześnie IUNG-PIB w Puławach przychylił się do wniosku KRIR i pozytywnie zaopiniował zwolnienie z deklarowanych zobowiązań wsiania i utrzymania międzyplonów w warunkach suszy (...).

(Resort rolnictwa ws. zwolnienia rolników z zadeklarowanego obowiązku wysiewu międzyplonów lub utrzymania okrywy zielonej, 20-05-2020; IUNG-PIB pozytywnie o zwolnieniu z deklarowanych zobowiązań, 09-06-2020).

W sprawie działań na rzecz wsparcia rolników dotkniętych tegoroczną suszą.

MRiRW w dn. 15.05.2020 r.: (...) Aktualnie finalizowane są prace nad utworzeniem elektronicznego systemu zgłaszania przez producentów rolnych wniosków o oszacowanie strat w uprawach rolnych spowodowanych przez suszę. Projekt rozporządzenia RM zmieniający rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań ARiMR przewiduje m.in. umożliwienie producentom rolnym zgłaszanie wniosków o oszacowanie szkód powstałych w wyniku suszy za pośrednictwem specjalnej publicznej aplikacji, która umożliwi weryfikację zgłoszeń z zasięgiem KBW i ustalonym poziomem strat w plonach, a następnie udostępni producentowi rolnemu protokół oszacowania szkód w jego gospodarstwie, powstałych w wyniku suszy, na podstawie którego będzie mógł ubiegać się o pomoc (*red.: projekt rozporządzenia zamieszczony został na stronie RCL i przekazany do konsultacji 19.05.2020 r.*).

Producenci rolni poszkodowani w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, w tym suszy, mogą ubiegać się (...) o preferencyjny kredyt na wznowienie produkcji i odtworzenie środków trwałych. W planie finansowym ARiMR na 2020 r. na dopłaty do oprocentowania ww. kredytów zaplanowane zostały środki w wysokości 73 390 tys. zł, co pozwala na obsługę kredytów klęskowych uruchomionych w latach poprzednich i uruchomienie w roku bieżącym linii kredytowej w wysokości 1 mld zł.

Ponadto (...) stosowane są z budżetu państwa dopłaty do składek producentów rolnych z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia od wystąpienia zdarzeń losowych, w tym również suszy w produkcji roślinnej (...).

W roku bieżącym ubezpieczenie od ryzyka suszy posiada 1 754 rolników, którzy ubezpieczyli od ryzyka strat spowodowanych przez suszę uprawy na powierzchni 53 261 ha.

Jednocześnie wznowione zostały prace nad wprowadzeniem obowiązkowych ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich od niekorzystnych zjawisk atmosferycznych. (...).

(MRiRW ws. szacowania strat oraz wsparcia rolników poszkodowanych przez suszę, 20-05-2020).

W sprawie zmiany przepisów dotyczących operacji typu "Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej" w ramach poddziałania "Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich" objętego PROW 2014-2020, i umożliwienie skorzystania tej formy pomocy osobom, które były beneficjentami wsparcia z operacji typu "Restrukturyzacja małych gospodarstw" w ramach poddziałania "Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw". Małe zainteresowanie rolników tym działaniem spowodowane jest obowiązkiem ubezpieczenia w ZUS, a poszerzenie grupy osób mogących skorzystać z tego działania, może spowodować większą liczbę beneficjentów.

MRiRW w dn. 20.05.2020 r.: (...) Sposób ukierunkowania pomocy w poszczególnych działaniach PROW 2014-2020 został określony na podstawie analizy SWOT przeprowadzonej na potrzeby PROW 2014-2020, opinii ekspertów, uzgodnień, a także ukształtował się w wyniku konsultacji publicznych i negocjacji Programu z KE. Analiza ta wskazała m.in. na potrzebę reorientacji małych gospodarstw w kierunku rolniczym albo pozarolniczym, dlatego też wsparcie małych gospodarstw zostało zaprogramowane w oparciu o dwa kierunki rozwoju: ➤ zwiększenie konkurencyjności i rentowności (wzrost wielkości ekonomicznej) oraz poprawa orientacji rynkowej w ramach instrumentu „Restrukturyzacja małych gospodarstw”; ➤ podjęcie działalności gospodarczej i reorientacja w kierunku pozarolniczym.

W odniesieniu do „Premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” należy wskazać, że instrument ten realizuje cel szczegółowy 6A - Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy. Dlatego też, warunki realizacji tego instrumentu zostały tak skonstruowane, aby wspierać podejmowanie działalności pozarolniczej przez rolników i domowników, dzięki czemu będą oni mogli uzyskiwać dochody spoza rolnictwa.

(...) Decyzja dotycząca wyboru kierunku rozwoju gospodarstwa (wzmocnienie orientacji rynkowej i rentowności gospodarstwa albo podjęcie pozarolniczej działalności) należy do rolnika.

Reasumując, (...) wykluczenie dot. braku możliwości skorzystania ze wsparcia w ramach „Premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” PROW 2014-2020 przez rolników, którzy otrzymali pomoc w ramach „Restrukturyzacji małych gospodarstw” PROW 2014-2020) ma na celu jak najlepsze ukierunkowanie pomocy w omawianych instrumentach wsparcia i w efekcie realizację celów i priorytetów UE. (...).

(MRiRW ws. warunków przyznawania premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej, 22-05-2020).

W sprawie zmiany zasad powoływania komisji szacujących szkody powstałe w wyniku przymrozków wiosennych.

MRiRW w dn. 22.05.2020 r.: (...) Mając na względzie przepisy rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 z dn. 25.06.2014 r. regulującego m.in. warunki udzielania pomocy publicznej na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne do klęski żywiołowej oraz fakt, że producenci rolni nie mają obowiązku prowadzenia ewidencji zdarzeń gospodarczych w gospodarstwie rolnym, nie ma obecnie możliwości uruchomienia pomocy m.in. dla gospodarstw rolnych poszkodowanych w wyniku przymrozków wiosennych bez oszacowania tych szkód przez komisje powołane przez wojewodów.

Ponadto, aktualnie nie ma systemu monitoringu szkód powstałych w wyniku przymrozków wiosennych, na bazie którego możliwe byłoby stworzenie aplikacji umożliwiającej szacowanie tych szkód bez udziału komisji powołanych przez wojewodów.

(...) Mając na względzie aktualny poziom wykorzystania krajowego limitu pomocy de minimis w bieżącym roku nie ma możliwości uruchomienia nowych form pomocy udzielanej w formule de minimis.

(MRiRW: nie ma możliwości uruchomienia nowych form pomocy formule de minimis, 25-05-2020).

W kwestii zmiany przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 16.04.2019 r. w sprawie szczególnych warunków szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych, poprzez dodanie zapisu o konieczności podawania adresu koła łowieckiego, do którego należy zgłaszać szkody łowieckie, do urzędu gminy i siedziby izby rolniczej.

MRiRW w dn. 21.05.2020 r.: (...) Statut PZł w § 19 stanowi, że koło podlega wpisowi do rejestru kół prowadzonego przez właściwy Zarząd Okręgowy PZł, powyższy rejestr obejmuje siedzibę i adres koła. Należy również podkreślić fakt, iż zgodnie z art. 8a ust. 9 ustawy z dn. 13.10.1995 r. *Prawo łowieckie* (...), dzierżawca obwodu łowieckiego musi zasięgnąć opinii właściwych wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) oraz właściwej izby rolniczej w sprawie rocznego planu łowieckiego. W związku z powyższym w opinii Dep. Leśnictwa i Łowiectwa wprowadzanie wnioskowanego zapisu nie jest uzasadnione, gdyż urzędy gmin oraz izby rolnicze posiadają adresy kół łowieckich.

(Odpowiedź ws. dostępności adresów kół łowieckich odpowiadających za szkody, 26-05-2020).

W sprawie podjęcia działań mających na celu poprawę stanu urządzeń melioracji wodnych i wykorzystania ich do retencjonowania wód.

MGMiŻŚ w dn. 25.05.2020 r.: (...) Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW WP) na poziomie poszczególnych zarządów zlewni zidentyfikowały zadania na małych rzekach i ciekach, których realizacja przyniesie natychmiastowy efekt retencyjny, zasilający w wodę głównie obszary wykorzystywane na potrzeby produkcji rolnej. Planowane efekty to budowa, odbudowa lub remont 627 urządzeń wodnych (jazów, zastawek, młochów itp.), których efektem będzie możliwość dodatkowego zmagazynowania 32,4 mln m³ wody na obszarze 30 - 40 tys. ha gruntów, w skali kraju. Całość planu obejmuje 55 działania inwestycyjne i 85 działania utrzymaniowe w liczbie 140 zadań na łączną kwotę ok. 157 mln zł w perspektywie realizacji do 3 lat (lata 2020-2022). W roku 2020 do realizacji planowane są zadania na kwotę ok. 60 mln zł, które przyniosą pierwsze efekty retencyjne (ok. 3,2 mln m³). W ramach ww. prac przywrócona zostanie dwufunkcyjna rola urządzeń melioracyjnych, która zapewni odprowadzanie wód z pól i użytków rolnych w czasie opadów, ale również retencję wód w okresach suszy. Jednocześnie na przyujściowych odcinkach rowów zbiorczych, odprowadzających wody z obiektów melioracyjnych do cieków będzie wprowadzana roślinność ekotonowa, tworząca strefy buforowe wzdłuż rzek i rowów, wspomagająca naturalną retencję wód, bioróżnorodność oraz redukująca spływ biogenów do wód. Ponadto, od lutego 2020 r. Zarządy Zlewni przystąpiły do ograniczania odpływu wody na ciekach przy pomocy zastawek lub zamknięć na istniejących małych obiektach piętrzących, poprzez przekazane im przez KZGW wytyczne (...).

(...) W ramach opracowanego projektu Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS) jedno z działań dotyczy budowy nowych urządzeń melioracji wodnych nawadniająco-odwadniających lub przebudowie istniejących urządzeń melioracyjnych z funkcji odwadniających na nawadniająco-odwadniające. Działanie ma na celu zwiększenie retencji wody w glebie na użytkach rolnych z wykorzystaniem urządzeń melioracji wodnych, w okresach suszy atmosferycznej lub suszy rolniczej. (...).

Ponadto, aktualnie trwają prace nad zakresem przyszłej perspektywy finansowej 2021-2027, podczas których MGMiŻŚ podnosi potrzebę inwestycji w zakresie retencjonowania wody, również w obszarach rolniczych.

Jednocześnie w ramach międzyresortowego zespołu ds. suszy przygotowywane są zmiany w zakresie zarządzania melioracją szczegółową, która ma niezwykle znaczenie dla rolnictwa. Wkrótce rozpoczną się konsultacje proponowanego rozwiązania (...).

(Działania MGMiŻŚ dot. melioracji i retencjonowania wód, 01-06-2020).

W sprawie podjęcia działań w celu przeciwdziałania skutkom suszy poprzez: ▪ budowę niewielkich budowli piętrzących i zatrzymujących wodę na mniejszych rzekach i innych ciekach, ▪ opracowanie i wdrożenie planu wykorzystania wód z oczyszczalni ścieków i z odwodnieni melioracyjnych do nawadniania upraw, w szczególności budowę zbiorników śródpolnych, ▪ zmiany w przepisach ułatwiające budowę ww. obiektów oraz umożliwiające korzystanie przez rolników z ww. wody bez dodatkowych pozwoleń. Obecne rozwiązania pozwalają na wykorzystanie bez uzyskiwania pozwoleń do 5 m³ wody dziennie średniorocznie. Wskazane jest zwiększenie tego limitu, jeśli chodzi o wody powierzchniowe do co najmniej 50-60 m³ oraz dopuszczenie wykorzystania nie tylko wody będącej właściciela gruntu nawadnianego, ale także wód należących do Skarbu Państwa, o ile nie służą zaopatrzeniu w wodę pitną, albo nie są położone w rezerwach przyrody.

MGMiŻŚ w dn. 25.05.2020 r.: (...) W nowelizacji ustawy - *Prawo wodne*, która weszła w życie w 2019 r., zostały zwiększone parametry stawów i zbiorników wodnych, które mogą zostać wykonane bez pozwolenia wodnoprawnego, a jedynie na podstawie zgłoszenia wodnoprawnego. Dopuszczalna maksymalna powierzchnia stawów budowanych na podstawie zgłoszenia została zwiększona z 500 m² do 1 000 m², a głębokość z 2 m do 3 m. Ponadto, zmianie uległy przepisy art. 29 ustawy - *Prawo budowlane* (...). Art. 29 ust. 2 pkt 32 stanowi, że nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę oraz zgłoszenia, budowa stawów i zbiorników wodnych o powierzchni nieprzekraczającej 1000 m² i głębokości nieprzekraczającej 3 m, położonych w całości na gruntach rolnych. Natomiast art. 29 ust. 2 pkt 14 stanowi, że nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę oraz zgłoszenia, budowa obiektów budowlanych będących urządzeniami melioracji wodnych.

(...) Na podstawie art. 395 pkt 11-13 ustawy - *Prawo wodne* - jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem - pozwolenia wodnoprawnego albo zgłoszenia wodnoprawnego nie wymaga: ▪ zatrzymywanie wody w rowach, ▪ hamowanie odpływu wody z obiektów drenarskich, ▪ przechwytywanie wód opadowych lub roztopowych za pomocą urządzeń melioracji wodnych.

Należy podkreślić, że ingerencja w konstrukcję rowu (urządzenia wodnego) mająca na celu zatrzymanie wody, może stanowić jego przebudowę/rozbudowę, a tym samym przy ww. czynnościach wymagane jest pozwolenie wodnoprawne. Również budowa urządzeń i budowli piętrzących na rowach, zaliczanych do urządzeń wodnych wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego.

Odnośnie zmian w przepisach ułatwiających budowę ww. obiektów oraz umożliwiających korzystanie przez rolników z wody bez dodatkowych pozwoleń uprzejmie informuję, że w MGMiŻŚ trwają prace nad projektem ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy (...).

(...) PGW WP podejmują szereg działań, w tym działania doraźne mające na celu ograniczanie skutków suszy. Od lutego 2020 r. zarządy zlewni PGW WP przystąpiły do ograniczania odpływu wody na ciekach przy pomocy zastawek lub zamknięć na istniejących małych obiektach piętrzących, poprzez przekazane im przez KZGW wytyczne (...).

Przewidywane są w najbliższym czasie prace remontowe i przebudowy istniejących małych urządzeń piętrzących, celem umożliwienia retencjonowania wody na obszarze całego kraju. W planie jest również dokonywanie zmian w obowiązujących pozwoleniach wodnoprawnych urządzeń piętrzących (...).

W ramach opracowanego przez MGMTIŻŚ, PGW Wody Polskie oraz przy współpracy z MRiRW, Programu kształtowania zasobów wodnych (PKZW) przywrócona zostanie dwufunkcyjna rola urządzeń melioracyjnych, która zapewni odprowadzanie wód z pól i użytków rolnych w czasie opadów, ale również retencję wód w okresach suszy (...).

Oprócz tego (...) MGMTIŻŚ podejmuje inne działania mające na celu ochronę i zwiększenie dostępnych zasobów wodnych. Zostały opracowane i są wdrażane programy, które zabezpieczą Polskę przed skutkami suszy. Są to działania krótkoterminowe jednoroczne, średnioterminowe do 2027 roku i długoterminowe do 2050 roku. Działania są realizowane przez PGW Wody Polskie oraz służby: hydrologiczno-meteorologiczną oraz hydrogeologiczną.

Obok działań utrzymaniowych realizowane są również zadania w ramach Programu planowanych inwestycji w gospodarce wodnej PGW WP. Są to zadania na ogół wieloletnie i obejmują wszystkie inwestycje realizowane i planowane do wykonania w gospodarce wodnej. (...).

(...) 07.04.2020 r. Rada UE przyjęła rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody (...). Zaproponowano w nim minimalne wymagania oraz procedury dotyczące wykorzystania oczyszczonych ścieków komunalnych do nawadniania w rolnictwie. Jego głównym celem jest przyczynienie się do zmniejszenia niedoboru wody w całej UE, w ramach przystosowywania się do zmiany klimatu, przede wszystkim poprzez zwiększenie wykorzystania wody odzyskiwanej (...).

Ww. rozporządzenie wiąże w całości kraj członkowski i będzie stosowane bezpośrednio w poszczególnych krajach członkowskich, co oznacza konieczność zmian w istniejącym porządku prawnym celem dostosowania istniejących przepisów do wymogów wynikających z niniejszego rozporządzenia. (...).

(MGMiŻŚ ws. przeciwdziałania skutkom suszy, 27-05-2020).

* * *

W sprawie zawieszenia czynności komorniczych w gospodarstwach rolnych na okres 3-6 miesięcy.

MS w dn. 06.05.2020 r.: (...) Zawieszenie postępowania egzekucyjnego możliwe jest tylko w ściśle określonych przepisami prawa sytuacjach. (...) Organ egzekucyjny zawiesza postępowanie w sytuacji gdy wierzyciel lub dłużnik nie ma zdolności procesowej ani przedstawiciela ustawowego lub w razie śmierci wierzyciela lub dłużnika. Zawieszenie postępowania może również nastąpić na wniosek wierzyciela.

Podejmowanie decyzji w przedmiocie zawieszenia postępowania należy do właściwości organów egzekucyjnych, którymi są co do zasady komornik sądowy oraz sądy rejonowe lub do wierzyciela będącego dysponentem tego postępowania (...).

(Minister sprawiedliwości nie ma uprawnień do zawieszenia czynności komorniczych, 28-05-2020).

* * *

W sprawie zakazu stosowania mocznika granulowanego. W związku z uchwaleniem przez Sejm RP w dn. 07.05.2020 r. ustawy o zmianie ustawy o nawozach i nawożeniu oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Zarząd KRIR wystąpił do Marszałka Senatu z wnioskiem o wprowadzenie zmian do procedowanej ustawy polegających na usunięciu zapisu wprowadzającego zakaz: *stosowania mocznika w formie granulowanej, z wyłączeniem stosowania mocznika w formie granulowanej zawierającego inhibitor ureazy albo powłokę biodegradowalną.*

Projekt ustawy przedstawiony przez MRiRW do konsultacji społecznych w styczniu br. nie zawierał tego zapisu i samorząd rolniczy nie złożył do niego uwag. Jednakże w trakcie konsultacji Polska Izba Przemysłu Chemicznego zgłosiła ww. poprawkę, przyjętą przez resort rolnictwa, bez ponownych konsultacji. (...).

Wprowadzony przepis zabrania stosowania mocznika granulowanego w dotychczasowej formie, daje jednak możliwość stosowania tej formy nawozu wzbogaconej o inhibitor ureazy albo powłokę biodegradowalną. Spowoduje to znaczny wzrost cen nawozów i podroży koszty produkcji wielu podstawowych upraw rolniczych.

MRiRW w dn. 06.05.2020 r.: (...) Wśród nawozów mineralnych mocznik zalicza się do nawozów azotowych charakteryzujący się najwyższym potencjałem uwalniania amoniaku do powietrza, a tym samym stratom tego ważnego dla roślin składnika, co znacznie podnosi koszty i pracochłonność rolników.

Stosowanie w praktyce rolniczej zwiększanie dawek, ponad zalecane, w celu pokrycia strat, jak wielokrotnie wskazują sami rolnicy, jest nieefektywne dla upraw. Ponadto zmiany klimatu (susza, ekstremalnie wysokie temperatury powietrza), powodują, że zastosowany na suchą glebę nawóz nie jest efektywnie wykorzystany przez rośliny i znaczna część azotu ulega stratom, tym samym nie jest pobierana i dostępna dla rośliny w momencie kiedy rośliny ten pierwiastek potrzebują (...). Zastosowanie azotu z inhibitorem lub otoczką pozwala zapobiegać jego stratom i zapewnić roślinom uprawnym dostęp do tego pierwiastka w okresach największego zapotrzebowania.

(...) Nawozy zawierające inhibitor ureazy albo powłokę biodegradowalną działają dłużej w glebie, co wydłuża czas dostępności składników pokarmowych dla roślin, ogranicza to koszty stosowania nawozów oraz liczbę wykonywanych zabiegów nawożenia. Dodatkowo, stosowanie mocznika z inhibitorem ureazy albo z powłoką biodegradowalną realizuje wymagania określone w przepisach tzw. dyrektywy NEC oraz wspiera realizację tzw. dyrektywy azotanowej. Ponadto ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery jest zgodne z założeniami i celami Europejskiego Zielonego Ładu (...).

28.05.2020 r. Zarząd KRIR ponownie zwrócił się w tej sprawie do Senatu RP.

(KRIR przeciw zakazowi stosowania mocznika granulowanego, 01-06-2020).

* * *

W sprawie umożliwienia rolnikom, w związku z tegoroczną suszą, wcześniejszego koszenia łąk objętych zobowiązaniami w ramach wybranych wariantów Pakietu 4. i Pakietu 5. Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020, zwanych dalej „pakietami przyrodniczymi”.

MRiRW w dn. 27.05.2020 r.: (...) Postulowana zmiana wymogów wybranych wariantów pakietów przyrodniczych Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, umożliwiająca koszenie łąk od dnia 1 czerwca (a nie - jak jest obecnie

wymagane - od 15 czerwca), wymagałaby zmiany PROW 2014-2020, a następnie nowelizacji rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego (rozporządzenie MRiRW z dn. 18.03.2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego objętego PROW 2014-2020. Biorąc pod uwagę, że procedura zmiany PROW obejmuje opiniowanie przez Komitet Monitorujący, uzgodnienia na poziomie Rady Ministrów i akceptację KE, wprowadzenie wnioskowanych zmian tak, aby miały zastosowanie już w tym roku, jest niemożliwe.

Niemniej jednak, mając na uwadze występujące coraz częściej anomalie pogodowe wpływające m.in. na zmiany przebiegu sezonu wegetacyjnego, MRiRW planuje w przyszłości zastosowanie bardziej elastycznego podejścia w zakresie terminów stosowania wymogów, co umożliwiłoby dostosowanie ich do aktualnej i prognozowanej sytuacji pogodowej. (...) Dostosowanie terminów do warunków panujących w danym roku nie może zagrażać realizacji założonych celów środowiskowych.

(Wcześniejsze koszenie łąk niemożliwe w tym roku, 02-06-2020).

W odpowiedzi na wniosek w sprawie wydłużenia do 30 lipca br. terminu składania wniosków o przyznanie dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany, resort rolnictwa, w piśmie z dn. 04.06.2020 r. poinformował, że termin ten nie ulegnie wydłużeniu.

(Zdaniem MRiRW wydłużenie terminu składania wniosków o dopłaty do materiału siewnego nie jest konieczne, 09-06-2020).

W odpowiedzi na wniosek w sprawie gwałtownego spadku cen żywca wołowego i wieprzowego, który nie przekłada się na ceny w sklepach i hipermarketach, MRiRW w piśmie z dn. 09.06.2020 r. poinformowało, że na bieżąco analizuje rozwój sytuacji na rynkach rolnych, w tym na rynku wołowiny i wieprzowiny, oraz podejmuje działania mające na celu poprawę sytuacji rynkowej oraz wsparcie producentów rolnych.

(Działania MRiRW w sprawie cen żywca wołowego i wieprzowego, 15-06-2020).

W sprawie podjęcia działań legislacyjnych mających na celu zmianę przepisów rozporządzeń określających zasady uzupełniania braków we wnioskach o przyznanie pomocy.

MRiRW w dn. 17.06.2020 r.: (...) W komunikacie zamieszczonym na stronie internetowej minrol.gov.pl, w dn. 10.04.2020 r. pt. „Rozszerzenie rozwiązań tarczy antykryzysowej” MRiRW informowało wnioskodawców i beneficjentów PROW 2014-2020 o przygotowanych zmianach do ustawy z dn. 20.02.2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020 (...), które zostały wprowadzone w ustawie z dn. 16.04.2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (...) i weszły w życie w dniu 18.04.2020 r.

Na podstawie dodanego do ww. ustawy z dn. 20.02.2015 r. art. 67b ust. 1 istnieje możliwość przywrócenia terminów w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy uchybionych przez wnioskodawców z przyczyn związanych z wprowadzeniem stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii lub stanu nadzwyczajnego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Warunkiem do tego, aby podmiot wdrażający przywrócił taki termin, będzie dopełnienie przez wnioskodawcę określonej czynności nie później niż w terminie 60 dni po ustaniu tych przyczyn. Jednakże należy podkreślić, iż przywrócenie terminu nie ma wpływu na przyznawanie pomocy, co oznacza, że nie ulega zawieszeniu termin rozpatrywania pozostałych wniosków, a pomoc dla tych, którym przywrócono terminy w momencie, gdy została już opublikowana lista kolejności, może być przyznawana bez konieczności ustalania kolejności przysługiwania pomocy, ale w miarę dostępności środków.

(Odpowiedź resortu rolnictwa ws. przepisów określających zasady uzupełniania braków we wnioskach o przyznanie pomocy, 23-06-2020).

W sprawie możliwości wprowadzenia zmiany w ustawie o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, w taki sposób aby możliwe było ubezpieczenia zwierząt od padnięcia. W piśmie z dn. 08.06.2020 r. MRiRW poinformowało, że w planowanej zmianie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich będzie brane pod uwagę wprowadzenie m.in. przepisów dotyczących dopłat do składek

z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia skutków zdarzenia losowego jakim jest padnięcie zwierzęcia gospodarskiego.

(Odpowiedź MRiRW na wniosek o wprowadzenie ubezpieczenia od padnięcia zwierząt, 30-06-2020).

* * *

W sprawie postulatów dotyczących przyznawania pomocy rolnikom, w ramach wsparcia na inwestycje, polegającej na dofinansowaniu zakupu stada podstawowego w typie użytkowym mięsnym i mlecznym w celu przywracania produkcji rolnej w ich gospodarstwach. Wniosek zgłoszony przez KRIR podczas konsultacji projektu rozporządzenia MRiRW zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” objętego PROW 2014-2020.

MRiRW w dn. 19.06.2020 r.: (...) Zgodnie z art. 18 ust. 4 ww. rozporządzenia nie udziela się wsparcia z tytułu straty dochodu wynikającej z klęski żywiołowej lub katastrofy. Zgodnie z PROW 2014-2020 pomoc jest przyznawana na odtworzenie tych składników potencjału produkcyjnego gospodarstwa, które uległy uszkodzeniu lub zniszczeniu w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof.

(...) Pomoc przyznaje się na operację zapewniającą odtworzenie składnika gospodarstwa, który uległ zniszczeniu bądź uszkodzeniu, w tym na zakup zwierząt gospodarskich wchodzących w skład stada podstawowego w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, jeżeli spełnione zostaną warunki przyznania pomocy, o których mowa w ww. rozporządzeniu. Natomiast nie przyznaje się pomocy na zakup stada podstawowego, w typie użytkowym mięsnym i mlecznym, w przypadku gdy zmniejszyły się plony na skutek występowania suszy.

(Resort rolnictwa ws. wsparcia na inwestycje, polegającego na dofinansowaniu zakupu stada podstawowego, 30-06-2020).

Opracowanie: Jolanta Kałmuk, biuro MIR w Krakowie